

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr 2/2017
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 12 stycznia 2017 r.

RAPORT Z WIZYTACJI

(profil praktyczny)

dokonanej w dniach 17-18 czerwca na kierunku

ekonomia

prowadzonym

na Wydziale Zamiejscowym w Mielcu

Wyższej Szkoły Gospodarki i Zarządzania w Krakowie

Warszawa, 2017 r.

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej.....	4
1.2. Informacja o procesie oceny	4
2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku	5
3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej	6
4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej.....	7
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni.....	7
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	10
Zalecenia	11
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	11
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	19
Dobre praktyki	20
Zalecenia	20
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	21
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	26
Zalecenia	27
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	28
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	31
Zalecenia	32
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia.....	32
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5.....	32
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	33
Dobre praktyki	33
Nie wystąpiły	33
Zalecenia	33
Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia	34
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6.....	34
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	35
Zalecenia	36
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	36
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	38
Zalecenia	38
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia	38

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	40
Zalecenia	40
5. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny.....	40
Załącznik nr1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia. Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.	
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.	
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.	
Załącznik nr4. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego).... Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.	
Załącznik nr 5. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy nie mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego).... Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.	
Załącznik nr6. Wykaz modułów zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.	
Załącznik nr7. Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.	

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: prof. dr hab. Andrzej Cieślik, członek PKA

członkowie:

1. prof. dr hab. Łucja Tomaszewicz, ekspert PKA
2. dr hab. Wojciech Downar, członek PKA
3. mgr Grażyna Dębicka-Ozorkiewicz, ekspert pracodawca
4. Przemysław Ogórek, ekspert PKA ds. studenckich
5. mgr Grzegorz Kołodziej, ekspert PKA ds. postępowania oceniającego

1.2. Informacja o procesie oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku ekonomia prowadzonym na Wydziale Zamiejscowym w Mielcu Wyższej Szkoły Gospodarki i Zarządzania w Krakowie odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonego przez Komisję na rok akademicki 2016/2017. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się po raz trzeci. Poprzednia ocena jakości kształcenia na ww. kierunku została przeprowadzona w 2011 roku i zakończyła się wydaniem oceny pozytywnej.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Wizytację poprzedzono zapoznaniem się zespołu oceniającego z raportem samooceny przedłożonym przez Uczelnię. Natomiast raport zespołu oceniającego został opracowany na podstawie hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy prac etapowych oraz losowo wybranych prac dyplomowych wraz z ich recenzjami, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami, przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, a także studentami ocenianego kierunku.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku

(jeśli kierunek jest prowadzony na różnych poziomach kształcenia, informacje należy przedstawić dla każdego poziomu kształcenia)

Nazwa kierunku studiów	Ekonomia
Poziom kształcenia (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	Studia pierwszego stopnia
Profil kształcenia	Praktyczny
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	Studia niestacjonarne
Nazwa obszaru kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek (w przypadku, gdy kierunek został przyporządkowany do więcej niż jednego obszaru kształcenia należy podać procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdego z tych obszarów w liczbie punktów ECTS przewidzianej w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia)	Obszar nauk społecznych
Dziedziny nauki/sztuki oraz dyscypliny naukowe/artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku (zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 8 sierpnia 2011 w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych, Dz.U. 2011 nr 179 poz. 1065)	Dziedzina nauk ekonomicznych / dyscyplina naukowa ekonomia (na podstawie Raportu Samooceny str.1, informacji zamieszczonych w systemie POL-on, raportu z oceny formalnej autorstwa MNiSW) <i><u>W toku wizytacji przedstawiciele Jednostki wskazali, że efekty kształcenia wizytowanego kierunku odnoszą się do trzech dyscyplin naukowych tj. ekonomia (dyscyplina wiodąca), nauki o zarządzaniu, finanse.</u></i>
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS przewidziana w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia	6 semestrów/182-186 punktów ECTS (w zależności od specjalności)
Wymiar praktyk zawodowych / liczba godzin praktyk	15 tygodni/460 godzin/nie przypisano punktów ECTS
Specjalności realizowane w ramach kierunku	• Rachunkowość i bankowość

studiów	- Gospodarka i administracja publiczna - Ekonomika i zarządzanie firmą i produkcją	
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwentów	Licencjat	
Liczba nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego	10 nauczycieli akademickich	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	-	189
Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów na studiach stacjonarnych	-	-

3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Ocena stopnia spełnienia kryterium Wyróżniająca / W pełni / Zadowalająca/ Częściowa / Negatywna
Kryterium1.Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	W pełni
Kryterium2.Program kształcenia oraz możliwości osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	Zadowalająca
Kryterium3.Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	W pełni
Kryterium4.Kadra prowadząca proces kształcenia	W pełni
Kryterium5.Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	Zadowalająca
Kryterium6.Umiędzynarodowienie procesu kształcenia	Zadowalająca
Kryterium7.Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium8.Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia	W pełni

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe argumenty i informacje oraz syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli 1.

Uczelnia w odpowiedzi na raport podjęła szereg działań naprawczych realizując większość zaleceń dotyczących kryterium 2. W szczególności:

- zostały uszczegółowione efekty kształcenia dla modułu praktyk zgodnie z przyjętą koncepcją realizacji praktyk zawodowych na kierunku ekonomia o profilu praktycznym.

- w zakresie praktyk zawodowych opracowany został ich sylabus, w którym ujęto i sprecyzowano cele, efekty oraz treści praktyk.
- do modułu praktyk przypisano określoną liczbę punktów ECTS, uwzględniając średni nakład pracy studenta oraz okres ich trwania
- uszczegółowiono zasady zaliczania efektów praktyki w ramach pracy zawodowej, prowadzenia działalności gospodarczej lub wolontariatu przy uwzględnieniu różnych rodzajów i form realizacji praktyk zawodowych
- dokonano przeglądu sylabusów i zweryfikowano je pod kątem stosowania metod dydaktycznych oraz sposobów i form zaliczenia
- na specjalności rachunkowość i bankowość wprowadzono nowy przedmiot, który prowadzi praktyk – były dyrektor oddziału PKO S.A. w Mielcu
- w celu wzbogacenia oferty oraz zapewnienia możliwości osiągnięcia efektów kształcenia z języka obcego wprowadzony został wykład w języku angielskim Business Strategy.
- nastąpiło odejście od zapisu w suplementach do dyplomu, który stwierdza zgodność programu studiów z nieobowiązującymi standardami kształcenia dla poszczególnych kierunków studiów z roku 2007.
- poprawiono sposób archiwizowania prac przejściowych i końcowych uwzględniając szerszy ich opis (przedmiot, prowadzący, rodzaj pracy, rok, specjalność, itp.).
- zapoznano nauczycieli akademickich z zakresem dostosowywania metod nauczania do osób z niepełnosprawnościami.

Tabela 1

Kryterium	Ocena spełnienia kryterium¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadowalająca/ Częściowa
Kryterium2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	W pełni

4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni

1.1. Koncepcja kształcenia

1.2. Prace rozwojowe w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej właściwych dla kierunku studiów

1.3. Efekty kształcenia

Wydział zamiejscowy w Mielcu Wyższej Szkoły Gospodarki i Zarządzania w Krakowie oferuje studia niestacjonarne pierwszego stopnia na kierunku ekonomia. Wydział jest niewielką jednostką rekrutującą studentów głównie na miejscu i kształcąca na potrzeby lokalnego rynku pracy z potencjalną możliwością kontynuacji nauki na innych uczelniach. Koncepcja kształcenia jest zgodna z misją uczelni i realizuje cele strategiczne związane z dostosowaniem oferty kształcenia na wydziale do oczekiwań teraźniejszych i przyszłych rynku pracy poprzez oferowanie takich specjalności jak: ekonomika i zarządzanie firmą i produkcją, gospodarka i administracja publiczna, rachunkowość i bankowość. Specjalności te odpowiadają potrzebom regionalnego i lokalnego rynku pracy oraz są wyrazem preferencji studentów.

Znaczącą część studentów stanowią absolwenci Zespołu Szkół Ekonomicznych w Mielcu, z którego infrastruktury dydaktycznej korzysta wydział. Dla studentów tych jest to naturalna kontynuacja procesu kształcenia. Inną grupę studentów stanowią osoby już pracujące w lokalnych zakładach pracy o sporym doświadczeniu zawodowym, które pragną podnieść swoje kwalifikacje. Spora część absolwentów wydziału kontynuuje kształcenie na drugim stopniu na Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie, z którego pochodzi spora część kadry pracującej na wydziale i z którym zawarte zostało porozumienie o współpracy. Wydział zapewnia zatem możliwość kształcenia na poziomie wyższym osobom, dla których pięcioletni cykl kształcenia poza domem mógłby być nieosiągalny ze względów finansowych lub rodzinnych.

Zgodnie z zadeklarowaną Misją Wyższej Szkoły Gospodarki i Zarządzania uczelnia dąży do zapewnienia studentom wszechstronnego rozwoju intelektualnego i fachowego w zakresie nauk ekonomicznych i zarządzania, a także starannego przygotowania absolwentów do efektywnego i profesjonalnego wykonywania zawodu ekonomisty, w warunkach integracji europejskiej. Strategiczne kierunki rozwoju zostały określone przez uczelnię w następujących obszarach: dydaktyka, relacje z otoczeniem, procesy wewnętrzne oraz rozwój. Strategiczne kierunki rozwoju Zamiejscowego Wydziału Ekonomii w Mielcu to: i) wysoka jakość kształcenia, ii) wydział otwarty na otoczenie, iii) wydział profesjonalnie zarządzany.

W ramach zapewniania wysokiej jakości kształcenia wydział dokonuje przeglądu możliwości kadrowych WSGiZ pod kątem tworzenia nowych programów studiów i specjalizacji, stale monitoruje i modernizuje programy studiów w celu dostosowania ich do zmian w obrębie dyscypliny oraz do zmieniających się potrzeb rynku pracy, dostosowuje ofertę kształcenia na do oczekiwań teraźniejszych i przyszłych rynku pracy, stara się zacieśniać współpracę z pracodawcami przy modyfikacji programów studiów i realizacji treści programowych, w zakresie jakości kształcenia oraz organizacji praktyk studenckich i staży absolwentów, wzmacniać więzi z absolwentami oraz stworzyć systemu monitoringu losów i kariery zawodowej absolwentów, modyfikować oferty studiów podyplomowych zgodnie z zapotrzebowaniem rynku pracy, opracowywać i wdrażać zasady polityki antyplagiatowej, ściśle współpracować z samorządem studenckim, wspierać i promować studencką działalność kulturalną, naukową i sportową, intensyfikować aktywność studentów w ramach kół naukowych, intensyfikować współpracę naukowo-dydaktyczno-badawczą z ośrodkami krajowymi i zagranicznymi, wspierać rozwój kształcenia programami unijnymi, a także systematycznie doposażać pomieszczenia dydaktyczne w nowoczesny sprzęt multimedialny.

Z kolei w ramach otwartości na otoczenie Wydział stara się intensyfikować współpracę z władzami miasta, powiatu i subregionu, korelować inicjatywy naukowe i popularnonaukowe z wydarzeniami kulturalnymi w Mielcu, w powiecie mieleckim i subregionie. Wydział stara się również podejmować współpracę naukowo-badawczą z podmiotami otoczenia zewnętrznego, wspierać inicjatywy lokalne popularyzujące wiedzę ekonomiczną, współpracować ze szkołami ponadgimnazjalnymi i wyższymi oraz z organizacjami pozarządowymi, regionalnym rynkiem mediów, pracodawcami, intensyfikować promocję oferty dydaktycznej oraz popularyzować działalność naukową, a także rozwijać ofertę edukacyjnej dla dorosłych w ramach Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Natomiast w ramach profesjonalnego zarządzania wydziałem podejmowane są działania mające na celu usprawnienie pracy dziekanatu i obsługi procesu dydaktycznego, doskonalenie kultury obsługi studentów przez pracowników, modernizację strony internetowej, a także zwiększenia aktywności w zakresie pozyskiwania środków unijnych.

Ogólna koncepcja kształcenia jest zasadniczo zgodna z misją oraz strategią uczelni i na dzień dzisiejszy jest właściwa. W dłuższym okresie jednak koncepcja ta może okazać się trudna do

utrzymania. W szczególności, opieranie się bowiem tylko na rynku lokalnym może być niemożliwe do wykonania biorąc pod uwagę niż demograficzny i malejącą liczbę absolwentów szkół średnich w Polsce, a także fakt, że zmniejsza się liczby osób ze starszego pokolenia, które chciałyby uzupełniać swoją wiedzę na studiach wyższych. Ponadto, należy zwrócić uwagę na fakt, że kształcenie na wydziale odbywa się jednak wyłącznie w języku polskim (nie biorąc pod uwagę lektoratów) co zasadniczo uniemożliwia przyciągnięcie studentów oraz wykładowców z zagranicy. W rezultacie, poza nauczaniem języków obcych, uczelnia nie przygotowuje swoich studentów do pracy w międzynarodowym otoczeniu. Jest to istotny mankament procesu kształcenia biorąc pod uwagę rosnące znaczenie w Polsce i regionie pracodawców oraz pracowników zagranicznych.

Innymi słowy, praktyczna realizacja koncepcji kształcenia zgodnie z misją mówiącą o praktycznym przygotowaniu absolwentów do pracy w międzynarodowym środowisku nie jest w pełni spełniona. Brak zajęć oferowanych w językach obcych skutkuje także brakiem współpracy międzynarodowej i brakiem studentów zagranicznych, bez których utrzymanie uczelni w długim okresie może być problematyczne. W przyszłości należałoby zdecydowanie pomyśleć o działaniach na rzecz rzeczywistego umiędzynarodowienia uczelni.

Uczelnia nie jest uczelnią badawczą i nie prowadzi własnych prac rozwojowych. Posiada jednak szereg kontaktów z firmami działającymi w mieście, które takie prace prowadzą. Przykładem, dobrej współpracy z pracodawcami może być tutaj wprowadzenie zajęć z *lean management* w wyniku rekomendacji pracodawcy. *Lean management* stosowany w PZL Mielec omawiany jest na zajęciach przez praktyka z firmy. Byli absolwenci utrzymujący kontakt z uczelnią w postaci oferowanych miejsc praktyk – podpisane zostały umowy na praktyki. Wpływ pracodawców na koncepcję kształcenia jest jednak bardzo ograniczony. Brak jest również regularnych spotkań interesariuszy zewnętrznych. Wskazana jest zatem instytucjonalizacja kontaktów wydziału z pracodawcami w postaci rady zbierającej się regularnie.

Efekty kształcenia dla kierunku ekonomia zostały przyjęte uchwałą Senatu nr 7/10/2011 Wyższej Szkoły Gospodarki i Zarządzania w Krakowie z dnia 7 października 2011 r. Łącznie dla kierunku ekonomia zostało określonych 39 efektów. W opisie efektów kształcenia dominują zagadnienia ekonomiczne, natomiast niektóre z efektów odnoszą się również do wiedzy i umiejętności z zakresu finansów i rachunkowości oraz z zakresu zarządzania (funkcjonowanie i rozwój przedsiębiorstwa, formułowanie strategii przedsiębiorstwa, wykorzystanie danych ekonomicznych w procesie podejmowania decyzji, itp.). W opisie efektów kierunkowych nie wskazano bezpośrednio ich odniesienia do odpowiadających im efektów obszarowych, ale można stwierdzić, że opis efektów kierunkowych dla kierunku ekonomia uwzględnia efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych wybrane z efektów kształcenia dla obszaru nauk społecznych, do którego został przyporządkowany kierunek studiów. Zatem opis efektów kształcenia jest sporządzony zgodnie z załącznikiem 2 rozporządzenia MNiSW z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, w części dotyczącej profilu praktycznego. Kierunkowe efekty kształcenia zostały przedstawione w formie wydruku, udostępniono również uchwałę Senatu Uczelni określającą efekty, jednak na wydruku efektów kształcenia nie ma oznaczenia, że jest to załącznik do ww. uchwały.

Opis efektów kształcenia w wielu miejscach odnosi się do nabywania umiejętności praktycznych (np. niektóre z efektów odnoszą się do umiejętności zastosowania narzędzi analitycznych w działalności przedsiębiorstwa) oraz kompetencji społecznych przydatnych na rynku pracy oraz dalszej edukacji (np. „potrafi uzupełnić i udoskonalać nabytą wiedzę i umiejętności”, „potrafi współdziałać i pracować w grupie, przyjmując w niej różne

role”). Efekty kierunkowe są sformułowane w sposób zrozumiały, umożliwiający opracowanie systemu ich weryfikacji.

Ujednolicenia wymaga określenie dyscyplin, do których odnoszą się efekty kształcenia ocenianego kierunku. W systemie POL-on występuje tylko jedna dyscyplina, do której odnoszą się efekty kształcenia, tj. ekonomia. Z kolei w Raporcie Samooceny (str. 8), oprócz ekonomii jako dyscypliny wiodącej, występują dyscypliny pomocnicze: nauki o zarządzaniu oraz finanse. ZO PKA po analizie kierunkowych efektów kształcenia za właściwe uznał ich przyporządkowanie do obszaru nauk społecznych, dziedziny nauk ekonomicznych i dyscyplin naukowych ekonomia, finanse i nauki o zarządzaniu, przyjmując to za podstawę do dalszych analiz.

Efekty sformułowane na poziomie przedmiotów określone są w sylabusach. Efekty te nawiązują bezpośrednio do specyfiki przedmiotu, są sformułowane z podziałem na wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne. Efekty przedmiotowe są sformułowane w sposób komunikatywny, nieraz są stosunkowo ogólne, ale wynika to z niewielkiej ich liczby (na ogół 3 do 8 efektów z jednego przedmiotu). W sylabusach (ani w innym miejscu) nie są pokazane bezpośrednie odniesienia efektów przedmiotowych do efektów kierunkowych, ale analiza tych zależności pozwala stwierdzić, że występuje spójność efektów i realizacja przedmiotów przewidzianych w toku studiów pozwala na osiągnięcie efektów kierunkowych.

Efekty kształcenia dla modułu praktyk zostały sformułowane w „Ramowym programie praktyk zawodowych dla kierunku ekonomia. Sformułowano w nim 9 efektów dla praktyk, jednak są to efekty bardzo ogólne (np. „charakteryzuje stanowisko pracy odpowiadające jego kompetencjom”, „wykorzystuje nabyte umiejętności w praktyce”, „potrafi zrealizować wyznaczone zadanie”) lub nie do końca adekwatne do kierunku „ekonomia” (np. „poddaje analizie potencjalne oferty pracy”).

Opis kierunkowych efektów kształcenia uwzględnia efekt z zakresu znajomości języka obcego, według którego student ma opanować język obcy na poziomie B2.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Koncepcja kształcenia jest zgodna z misją oraz strategią rozwoju Uczelni. Uczelnia prowadzi kształcenie w języku polskim, głównie na potrzeby rynku lokalnego, ale nie przygotowuje w pełni do pracy w otoczeniu międzynarodowym co nie do końca zgodne jest z jej misją mówiącą o efektywnym i profesjonalnym wykonywaniu zawodu ekonomisty w warunkach integracji europejskiej. Bez zajęć w językach obcych i współpracy międzynarodowej, między innymi ze studentami i wykładowcami z innych krajów, ta część misji pozostaje niewypełniona.

Uczelnia w drodze uchwały określiła efekty dla kierunku ekonomia. Opis kierunkowych efektów kształcenia jest w znacznym stopniu ukierunkowany na zagadnienia ekonomiczne i dominującą dyscypliną mającą odzwierciedlenie w efektach jest ekonomia. Część efektów odnosi się również do dyscyplin finanse oraz nauki o zarządzaniu. Opis efektów kształcenia jest sporządzony zgodnie z Krajowymi Ramami Kwalifikacji w części dotyczącej profilu praktycznego. Opis efektów, w szczególności umiejętności ma wiele odniesień praktycznych, związanych z praktycznym zastosowaniem nabytej wiedzy. Efekty kierunkowe są sformułowane w sposób zrozumiały, umożliwiający opracowanie systemu ich weryfikacji. Poprawnie sformułowano efekty na poziomie modułów (przedmiotów). Są one specyficzne dla każdego przedmiotu, uwzględniają konkretną wiedzę, umiejętności i kompetencje

społeczne charakterystyczne dla danego przedmiotu. Wyjątkiem są efekty sformułowane dla praktyk zawodowych, które są bardzo ogólne, uniwersalne, nie uwzględniające specyfiki studiowanych specjalności.

Zalecenia

- Uporządkowanie wskazań do jakich dyscyplin odnoszą się efekty kształcenia ocenianego kierunku. Z punktu widzenia opisu efektów kształcenia, jak również treści nauczania, zasadnym jest rozszerzenie w systemie Pol-on zakresu dyscyplin o dyscyplinę finanse i nauki o zarządzaniu (tak jak zostało to wskazane podczas wizytacji oraz w Raporcie Samooceny).
- Efekty kształcenia dla modułu praktyk powinny zostać uszczegółowione, zgodnie z przyjętą koncepcją realizacji praktyk zawodowych na kierunku ekonomia na profilu praktycznym.

Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

2.1 Program i plan studiów - dobór treści i metod kształcenia

2.2 Skuteczność osiągania zakładanych efektów kształcenia

2.3 Rekrutacja kandydatów, zaliczanie etapów studiów, dyplomowanie, uznawanie efektów kształcenia oraz potwierdzanie efektów uczenia się

Na program studiów składa się kilka modułów. Struktura programu studiów jest przejrzysta: występują w nim trzy grupy przedmiotów (moduły): przedmioty podstawowe, kierunkowe, do wyboru oraz treści specjalnościowe i specjalizacyjne. Przedmioty podstawowe stanowią ok. 45% ogólnej liczby godzin zajęć, kierunkowe 27%, specjalnościowe i specjalizacyjne 26%. Przedmioty do wyboru (6 punktów ECTS) wraz ze specjalnościowymi i specjalizacyjnymi (48 punktów) stanowią łącznie 30% łącznej liczby punktów ECTS w toku studiów.

W programie studiów przewidziane są trzy zasadnicze formy prowadzenia zajęć: wykłady, ćwiczenia (w tym komputerowe) oraz seminaria. Ponad 50% zajęć stanowią formy aktywne (ćwiczenia i seminaria). Laboratoria nie zawsze są oznaczone w planie studiów jako osobna forma zajęć, jednak z opisu niektórych przedmiotów wynika, że są one prowadzone w takiej formie. W laboratorium komputerowym odbywają się m.in. technologia informacyjna oraz programy komputerowe w rachunkowości. W przypadku tego drugiego przedmiotu z jego treści zamieszczonej w sylabusie wynika, że zajęcia są prowadzone w laboratorium komputerowym z wykorzystaniem takich programów jak m.in. Płatnik. Struktura form prowadzonych zajęć jest zgodna z prowadzonym profilem kształcenia i przyczynia się do osiąganie kierunkowych efektów kształcenia.

Liczebność grup ćwiczeniowych nie budzi zastrzeżeń – największa grupa liczy 32 studentów, pozostałe grupy liczą na ogół 15-20 studentów. Z uzyskanej podczas wizytacji informacji wynika, że liczebność grup laboratoryjnych jest taka sama jak ćwiczeniowych, co może stanowić utrudnienie w prowadzeniu zajęć laboratoryjnych. Podczas hospitowanych zajęć ćwiczeniowych w laboratorium komputerowym zauważono, że w kilku przypadkach przy jednym stanowisku siedziały dwie osoby.

W programie studiów przewidziane są praktyki studenckie w wymiarze 15 tygodni, realizowane po I roku studiów. Praktyka może odbywać się w czasie roku akademickiego, o ile jej organizacja nie zakłóci realizacji zajęć dydaktycznych. Podczas wizytacji przedstawiono

wykaz 33 instytucji, w których studenci kierunku „ekonomia” odbywają praktyki zawodowe. Instytucje te są bardzo różnorodne, pod względem branży i wielkości (są wśród nich organy samorządowe, spółki miejskie, przedsiębiorstwa, biura rachunkowe, banki, firmy konsultingowe, itp.). Biorąc pod uwagę efekty sformułowane dla praktyk zawodowych, bardzo ogólne i uniwersalne, można stwierdzić, że w instytucjach tych jest możliwość zrealizowania takich efektów kształcenia. Jednak biorąc pod uwagę, że zdecydowana większość studentów ma zaliczoną w praktykę w poczet pracy zawodowej lub prowadzonej działalności gospodarczej koniecznym jest zmodyfikowanie koncepcji realizacji praktyk zawodowych na kierunku „ekonomia” o profilu praktycznym. Dotychczasowy sposób realizacji praktyk, w większości przypadków polegający na tym, że studentom zalicza się pracę zawodową jako praktykę w oparciu o bardzo ogólne efekty kształcenia jest niewystarczające dla profilu praktycznego. Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa uznanie efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów może być przeprowadzane na etapie rekrutacji na studia i może dotyczyć 20% studentów przyjętych na kierunek. Zasady potwierdzania efektów uczenia się muszą być uchwalone przez senat uczelni (art. 170e-g Ustawy PSW).

Mamy do czynienia z „potwierdzeniem” efektów uczenia się w trakcie trwania studiów i dotyczy większości studentów – jest to po pierwsze niezgodne z obowiązującymi przepisami prawa, a po drugie wprowadzanie praktyki do programu studiów po to, aby następnie „zaliczyć” większości studentów na podstawie pracy zawodowej, mija się z celem; proszę w kategorycznej formie zwrócić uczelni uwagę na nieprawidłowość i niezgodność z przepisami prawa takiego postępowania, a przede wszystkim na jego niecelowość i nieracjonalność – wprowadzenie praktyki do programu studiów nie może być tylko „odfajkowaniem”, ale musi mieć sens w kontekście realizacji programu studiów o profilu praktycznym tu mamy do czynienia wyłącznie z działaniem biurokratycznym, na które ZO PKA powinna stanowczo reagować.

Koniecznym wobec tego jest skonkretyzowanie efektów praktyk (ewentualnie wprowadzenie kilku kategorii praktyk, a praca zawodowa lub prowadzona działalność gospodarcza stanowiłaby realizację efektów tylko części praktyki) i merytoryczne określenie wiedzy i umiejętności, które student powinien opanować na praktyce, z uwzględnieniem studiowanego kierunku i specjalności.

W przypadkach, gdy studenci odbywali staże zawodowe, gdy pracują zawodowo, prowadzą działalność gospodarczą lub angażują się w wolontariat celowym byłoby dokładne określenie zasad zaliczania efektów, które zostały w rzeczywistości zrealizowane poprzez inny rodzaj aktywności.

Ponadto celowym byłoby rozważenie możliwości rozszerzenia form realizacji praktyki, tak by studenci mieli możliwość wykonywania i poznania różnorodnych zadań, również poza ich pracą zawodową. Zaliczanie praktyki w całości ramach pracy zawodowej mogłoby nastąpić tylko w przypadkach pełnej zgodności z efektami praktyki, w tym z uwzględnieniem studiowanych specjalności. Wszystkie informacje dotyczące praktyki zawodowej, w tym: cele, efekty, treści, sposoby weryfikacji efektów powinny być ujęte w jednym miejscu, w opisie modułu (sylabusie).

Zajęcia na kierunku „ekonomia” odbywają się w blokach po 1,5 godziny. Harmonogram zajęć nie budzi zastrzeżeń z punktu widzenia zasad higieny procesu nauczania. Niektóre z zajęć są blokowane po 3 bloki (z czego trzeci blok jest krótszy – 45 minut), ale studenci nie zgłaszali uwag w tym zakresie.

Na kierunku ekonomia nie są prowadzone zajęcia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Ogólna liczba godzin w toku studiów (tylko studia niestacjonarne) wynosi 1.265 (bez praktyk zawodowych, z niewielkimi różnicami pomiędzy specjalnościami). Jest to liczba godzin w zupełności wystarczająca do zrealizowania założonych efektów kształcenia. Wymiar godzinowy poszczególnych przedmiotów również nie budzi zastrzeżeń. Wiele przedmiotów o podstawowym znaczeniu dla kierunku ma wysoki wymiar godzinowy (np. matematyka, mikroekonomia, podstawy makroekonomii po 60 godz., polityka gospodarcza, podstawy marketingu, rachunkowość po 45 godz.). Oprócz wykładów do wyboru przedmioty mają wyższy wymiar niż 15 godz. Taką strukturę godzinową przedmiotów w programie studiów należy uznać za bardzo dobrą.

Liczba punktów ECTS, którą student zdobywa w toku studiów wynosi od 182 do 186 (w zależności od specjalności). Jest to liczba wystarczająca do zrealizowania kierunkowych efektów kształcenia. Na poziomie poszczególnych przedmiotów został określony nakład pracy studenta, na który składają się m.in.: uczestnictwo w zajęciach dydaktycznych, przygotowanie do zajęć, studiowanie literatury, przygotowanie projektu, przygotowanie się do egzaminu lub/i zaliczenia, konsultacje. Ogólnie nakład pracy studenta jest policzony w sposób właściwy, realnie odpowiadający nakładowi pracy na dany przedmiot z uwzględnieniem jego specyfiki i stopnia trudności. Jednak w pojedynczych przypadkach, nakład pracy studenta jest przeszacowany. Np. dla przedmiotu polityka społeczna, który składa się tylko z wykładu (30 godz.) przewidziano 6 pkt. ECTS. Takie aktywności jak przygotowanie do zajęć, studiowanie literatury, przygotowanie referatu, przygotowanie się do egzaminu przewidziano 120 godz. co jest w rzeczywistości mało realne. Nie przewidziano natomiast godzin konsultacji (tak jak w wielu innych przedmiotach).

Program studiów ma prawidłowo określone wszystkie wskaźniki związane z punktacją ECTS. Zajęcia do wyboru stanowią łącznie (wkład do wyboru oraz przedmioty specjalnościowe) 30% ogólnej liczby punktów ECTS w toku studiów.

Liczba punktów przyporządkowana modułom zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym służące zdobywaniu przez studenta umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych jest określona prawidłowo. W skład tego modułu wchodzi wybrane przedmioty z grupy podstawowych i kierunkowych oraz przedmioty specjalnościowe prowadzone w formie ćwiczeniowej i laboratoryjnej. W zależności od specyfiki przedmiotu w ramach zajęć praktycznych jest zaliczana część lub całość punktów ECTS za dany przedmiot.

Istotnym mankamentem systemu ECTS jest brak określenia nakładu pracy studenta na praktykach zawodowych. Wydział przypisał do praktyk zawodowych 0 punktów. W tym zakresie należałoby liczbę tę urealnić w zależności od szacowanego, średniego nakładu pracy studenta podczas praktyki zawodowej.

Wydział na kierunku ekonomia prowadzi kształcenia na trzech specjalnościach: ekonomika i zarządzanie firmą i produkcją, rachunkowość i bankowość oraz gospodarka i administracja publiczna. Treści programowe ocenianego kierunku są wyprofilowane nie tylko na zagadnienia z zakresu dyscypliny ekonomia, ale również dyscyplin nauk o zarządzaniu oraz finansów. Biorąc pod uwagę, że w systemie POL-on kierunek przypisany jest tylko do dyscypliny ekonomia, treści programowe wykraczają poza tę dyscyplinę i należałoby poszerzyć zakres

dyscyplin, tym bardziej, że w opisie kierunkowych efektów kształcenia znajdują się merytoryczne odniesienia do nauk o zarządzaniu oraz finansów.

Pod względem treści nauczania, jak również samej nazwy niespójna jest specjalność „ekonomika i zarządzanie firmą i produkcją. Nazwa tej specjalności obejmuje bardzo szeroki zakres zagadnień, a jej program stanowi 11 przedmiotów plus 3 do wyboru, które obejmują bardzo rozproszone zagadnienia (np. programowanie rozwoju UE, Prawo pracy, *lean management* w procesie produkcyjnym, Techniki negocjacji, Metody wyceny przedsiębiorstw). Większość z tych przedmiotów nie tworzy ukierunkowanej, spójnej specjalizacji, która daje studentowi wiedzę i umiejętności z określonego zakresu zagadnień ekonomicznych. Z kolei nazwa specjalności „rachunkowość i bankowość” obejmuje dwa obszerne zagadnienia, z dużą dysproporcją między treściami z zakresu rachunkowości oraz bankowości. Z zakresu bankowości występują tylko dwa przedmioty „rachunkowość bankowa i instytucji finansowych oraz bankowość – łącznie 30 godzin, wobec 330 godzin (bez wykładów do wyboru) w ramach specjalności.

Podkreślić należy, że treści wielu przedmiotów pozwalają na zapoznanie się studentów z najnowszymi trendami światowymi w działalności zawodowej związanymi z ocenianym kierunkiem. Przykładem jest przedmiot *lean management* w procesie produkcyjnym, na którym studenci dowiadują się o najnowszych rozwiązaniach praktycznych w tym zakresie, czy przedmioty z zakresu rachunkowości prowadzonych przez praktyków z branży.

Informacja o treściach praktyk zawodowych znajduje się w „Ramowym programie praktyk zawodowych dla kierunku ekonomia. Określono w nim syntetyczny opis miejsc odbywania praktyki wraz z krótką charakterystyką treści. Brak jest jednak spójnej informacji o celach, efektach, treściach praktyki w postaci zbiorczego opisu modułu (sylabusu).

W toku studiów studenci mają lektorat języka obcego w wymiarze 120 godzin. W praktyce studenci wybierają język angielski co oznacza, że osoby nie uczące się wcześniej tego języka nie będą miały szansy na osiągnięcie poziomu B2.

Treść lektoratu obejmuje zagadnienia związane z ogólną znajomością gramatyki i słownictwa w języku angielskim, ale również jest wiele odniesień do słownictwa biznesowego i ekonomicznego z takich tematów jak m.in.: prowadzenie firmy, konferencje i spotkania, finanse i inwestycje, reklama, marka i marketing, księgowość, bankowość i ubezpieczenia, sprzedaż. Mając na uwadze specyfikę lokalnego rynku pracy przejawiającą się m.in. funkcjonowaniem dużego przedsiębiorstwa, w którym roboczym językiem jest angielski (PZL Mielec) należałoby wzmocnić ofertę kształcenia w tym języku, tak aby docelowo każdy student, oprócz lektoratu, zaliczył w całości jeden przedmiot w języku obcym.

Metody dydaktyczne stosowane w toku studiów opisane są w sylabusach. Stosowane metody to m.in.: wykład z prezentacjami multimedialnymi, dyskusja, projekty indywidualne, zespołowa prezentacja multimedialna, prezentacja projektu, praca w grupach, studia przypadku, rozwiązywanie zadań. Metody są na ogół dobrze dobrane do specyfiki przedmiotu i formy zajęć. Występują jednak przedmioty, w których metody dydaktyczne powinny być doprecyzowane. Na przykład, dla przedmiotu zarządzanie zasobami ludzkimi w administracji, który składa się z wykładów i ćwiczeń jako metodę wskazano tylko wykład z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej, dla przedmiotu prawo pracy wskazano jako metody dydaktyczne ćwiczenia i konsultacje, dla przedmiotu ekonometria wskazano ćwiczenia - analiza *case study* i praca indywidualna. Brak jest takich metod jak np. rozwiązywanie zadań. Niektóre z metod

dydaktycznych są sformułowane w sposób bardzo ogólny, np. formułowaniu problemów i pomysłów ich rozwiązania. W tym zakresie celowym byłoby dokonanie przeglądu sylabusów i wprowadzenie ewentualnych korekt, szczególnie tam, gdzie formy zajęć są aktywizujące, przedmiot zalicza się do zajęć praktycznych oraz gdy praca własna z danego przedmiotu stanowi duży udział w ogólnym nakładzie pracy studenta.

Organizacja studiów przewiduje możliwość indywidualnej organizacji studiów, w tym dla studentów niepełnosprawnych.

W ocenie studentów na wizytowanym kierunku ekonomia nauczyciele akademicy stosują aktywizujące metody nauczania zarówno podczas zajęć ćwiczeniowych, jak i na wykładach. Program kształcenia zakłada następujące formy prowadzenia zajęć dydaktycznych: wykład, ćwiczenia, seminarium dyplomowe oraz lektorat. Podczas spotkania z ZO studenci poinformowali, że nauczyciele akademicy stosują metody kształcenia, które wymagają zaangażowania podczas zajęć dydaktycznych tj: praca w grupach, *case study*, prezentacje na wcześniej zadany temat, dyskusje. Nauczyciele wykorzystują swoje doświadczenie praktyczne do wyjaśniania treści programu kształcenia, co dodatkowo motywuje studentów do osiągania zakładanych efektów kształcenia. Z punktu widzenia studentów metody kształcenia są dostosowane do poszczególnych przedmiotów na przykład przedmiot *Programy komputerowe w rachunkowości* realizowany jest w pracowni komputerowej z wykorzystaniem programów takich jak: *Platnik*, *SKP* oraz *Rewizor i Gratyfikant*.

Studenci wiedzą o możliwości oraz znają kryteria ubiegania się o indywidualny tryb nauczania i indywidualny program studiów. Z punktu widzenia studentów treści przekazywane studentom podczas zajęć dydaktycznych są aktualne i pomocne przy rozwiązywaniu praktycznych problemów. Nauczyciele akademicy na pierwszych zajęciach dydaktycznych wyjaśniają studentom treści zawarte w danym kursie, przedstawiają metody jakimi przedmiot będzie prowadzony oraz podają godzinny konsultacji. Dodatkową formą wsparcia studentów w procesie uczenia się jest wyznaczanie przez nauczyciela dodatkowych godzin konsultacji na prośbę studenta oraz dodatkowe wyjaśnianie treści bezpośrednio po zakończeniu zajęć dydaktycznych.

Wielkość grup wykładowych oscyluje w granicach 60 osób, grup ćwiczeniowych oraz lektoratu 30 osób. Grupy specjalnościowe liczą po około 20 osób. Metody nauczania podlegają ocenie podczas badań ankietowych prowadzony raz w semestrze. W ostatnim roku studenci pozytywnie ocenili stosowane przez nauczycieli metody kształcenia. Harmonogram zjazdów jest podawany studentom dwa tygodnie przed rozpoczęciem roku akademickiego na semestr zimowy oraz letni. Na początku semestru przedstawiciele studentów danej grupy dziekańskiej są pytani przez dziekana czy harmonogram zjazdów jest dostosowany do potrzeb studentów. W razie niedopasowania harmonogramu do oczekiwań studentów osoba odpowiedzialna za układanie harmonogramów nanosi poprawki. Jednostka prowadząca kierunek umożliwia studentom odbywanie zajęć dydaktycznych również w czwartki w godzinach popołudniowych. Zanotowano przypadek, w którym studenci preferowali odbywanie zajęć w czwartki, aniżeli w niedziele. Jednostka dostosowała się do prośby studentów i przeniosła zajęcia niedzielne na czwartki. Podczas dni zjazdowych studenci mają krótkie przerwy pomiędzy zajęciami dydaktycznymi. Studenci nie wyrazili potrzeby zapewnienia im dłuższej przerwy obiadowej. Studenci są zapoznawani z zakresem metod prowadzenia badań naukowych oraz zasadami opracowania pracy dyplomowej na przedmiocie *Seminarium dyplomowe*. W opinii studentów niemożliwe byłoby opracowanie pracy dyplomowej bez odpowiedniego wsparcia jakie jest im udzielane podczas przedmiotu *Seminarium dyplomowe*. Nauczyciele akademicy nie

weryfikują efektów kształcenia, jakie student powinien osiągnąć pracą własną oraz przygotowaniem do zajęć dydaktycznych. Przedstawiciele Jednostki poinformowali, że nie doświadczyła przypadku, w którym student z niepełnosprawnością potrzebował dostosowania metod kształcenia do jego indywidualnych potrzeb. Nauczyciele akademicki nie są niestety zapoznawani z metodami dostosowania zajęć dydaktycznych do osób z niepełnosprawnościami.

Metody sprawdzania i oceny stopnia osiągnięcia efektów kształcenia są ujęte w sylabusach. Dotyczą tego dwie części sylabusu: jedna określa stosowane metody sprawdzania i kryteria oceny stopnia osiągnięcia efektów kształcenia, druga formy i warunki zaliczenia. Do metod sprawdzania efektów kształcenia zalicza się m.in. takie metody jak: odpowiedź na egzaminie ustnym, kolokwium, przygotowanie projektu, egzamin, ocena umiejętności dokonywania analiz, udział w dyskusji, itp.. W niektórych przypadkach określone są warunki zaliczenia (np. wskazany jest udział procentowy poszczególnych sposobów weryfikacji w ocenie końcowej, procentowy próg konieczny do otrzymania określonej oceny, itp.). Jednak w niektórych przypadkach opis tych części sylabusu jest niepełny, tj. najczęściej nie są wskazane warunki i kryteria zaliczenia. W kilku przypadkach metody sprawdzania efektów kształcenia oraz formy i warunki zaliczenia są identyczne (np. w obu przypadkach określono: „egzamin w formie pisemnej lub ustnej”). W takich przypadkach należałoby doprecyzować formę egzaminu (ustny czy pisemny) oraz uzupełnić kryteria i warunki zaliczenia przedmiotu, szczególnie jeśli składa się z kilku form zajęć. Ogólna ocena sposobów weryfikacji i form oceny jest pozytywna. Zestaw metod jest prawidłowo zróżnicowany w zależności od przedmiotu, w przeważającej większości metody weryfikacji są dobrze dobrane. Jednak należałoby dokonać przeglądu sylabusów i dokonać odpowiednich modyfikacji.

Sposób weryfikacji efektów kształcenia z języka obcego jest prawidłowy. Występują trzy główne metody weryfikacji kompetencji językowych, tj.: aktywność na zajęciach (25%), pisemny (25%) i ustny test (50%).

Weryfikacja efektów kształcenia w procesie dyplomowania dokonywana jest poprzez napisanie pracy dyplomowej oraz na egzaminie dyplomowym. Prace dyplomowe są na przeciętnym poziomie, ale spełniającym wymogi poziomu i profilu studiów. Ponadto ZO zwraca uwagę na fakt, iż w wyniku dokonanej analizy stwierdzono, iż tematyka prac niektórych prac dyplomowych jest spoza dziedziny nauk ekonomicznych.

Egzamin dyplomowy odbywa się w formie ustnej. Na egzaminie student odpowiada na trzy pytania wylosowane z listy. Lista obejmuje 47 pytań z zakresu z przedmiotów podstawowych i kierunkowych. Pytania na egzamin są różnorodne, pozwalające w sposób przekrojowy zweryfikować wiedzę, szczególnie z zakresu przedmiotów podstawowych i kierunkowych. W pojedynczych przypadkach zdarzało się, że pytania na egzaminie dyplomowym nie były z listy i nie obejmowały zagadnień ekonomicznych (dotyczy to pracy licencjackiej poświęconej analizie statystycznej wyników wyborów).

Z uwag formalnych zaznaczyć należy, iż korekty wymaga zapis w suplementach do dyplomu, który stwierdza zgodność programu studiów z nieobowiązującymi obecnie standardami kształcenia dla poszczególnych kierunków studiów z roku 2007.

Podsumowując, można stwierdzić, że proces dyplomowania zapewnia realizację celów i efektów związanych z tym elementem procesu kształcenia.

Przegląd prac przejściowych, zaliczeniowych i egzaminacyjnych pozwala stwierdzić, że umożliwiają one weryfikację założonych, przedmiotowych efektów kształcenia. Prace są na różnym poziomie, ale spełniają standardy zaliczenia przedmiotu. Na pracach na ogół zaznaczane są uwagi prowadzącego, zaznaczana jest poprawność odpowiedzi na poszczególne pytania oraz liczba punktów i ocena końcowa. Oceny są zróżnicowane, na ogół adekwatne do poziomu pracy na podstawie wylosowanych prac przejściowych.

Zaznaczyć należy, iż Wydział poprawić powinien sposób archiwizowania prac przejściowych i końcowych. Każda z prac powinna być archiwizowana w osobnej teczce, która powinna być opisana (przedmiot, prowadzący, rodzaj pracy, rok, specjalność, itp.). Razem z pracami powinien znajdować się sylabus, ewentualnie inne informacje dotyczące pracy i świadczące o poprawności sposobu weryfikacji przedmiotowych efektów kształcenia (warunki zaliczenia, kopia protokołu z ocenami, itp.).

Dokonując ogólnej oceny struktury wystawianych ocen można stwierdzić, że jest ona prawidłowa a średnie ocen z poszczególnych przedmiotów są zróżnicowane.

Sposób i kryteria oceniania studentów są opisane w sylabusach przedmiotów (część „Formy i warunki zaliczenia”). Z większości przedmiotów opisane warunki są wystarczające, aby student wiedział co jest konieczne do zaliczenia przedmiotu (wskazane są formy zaliczenia wykładu, ćwiczeń, określone są dodatkowe formy aktywności brane pod uwagę przy ocenie końcowej, w niektórych przypadkach określone są szczegółowe wymagania z danego przedmiotu). W niektórych przypadkach tę część sylabusu należałoby skonkretyzować, np. dla przedmiotu, który składa się z wykładów i ćwiczeń jako formę i warunki zaliczenia podano tylko „zaliczenie na ocenę” („Rachunkowość”).

Podstawowymi metodami weryfikacji efektów kształcenia na wizytowanym kierunku są testy egzaminacyjne oraz pytania otwarte. W kanonie metod weryfikacji efektów kształcenia brak jest metody sprawdzającej umiejętności studenta. Nauczyciele akademicki informują studentów na pierwszych zajęciach dydaktycznych o metodach weryfikacji efektów kształcenia oraz pytają studentów czy takie metody są dla nich odpowiednie. ZO stwierdza, że nauczyciele akademicki stosują sprawiedliwe metody oceniania. Ocena ta jest potwierdzana przez studentów. Nauczyciele akademicki nie akceptują zachowań nieetycznych i przeciwdziałają im informując studentów o konsekwencjach takich działań tj. skierowanie na powtarzanie przedmiotu. Studenci z niepełnosprawnościami mają możliwość zmiany metody weryfikacji efektów kształcenia lub dostosowania stosowanych metody do ich potrzeb. W opinii ZO system oceniania stosowany przez nauczycieli akademickich jest sprawiedliwy, sprawny i rzetelny. Ocena ta jest potwierdzana przez studentów. Harmonogram sesji egzaminacyjnej ustalany jest w porozumieniu ze studentami. Zdecydowana większość studentów zalicza praktyki zawodowe na podstawie wykonywanej pracy zawodowej. W przypadku, gdy student nie posiada zatrudnienia jednostka wspiera studenta w poszukiwaniach odbywania miejsca praktyk. Odnotowuje się zaliczanie praktyki zawodowej na podstawie wykonywanej pracy zawodowej, która jest nie związana z obszarem ekonomii. Osoba odpowiedzialna za praktyki zawodowe nie weryfikuje efektów kształcenia jakie powinien osiągnąć student podczas odbywania praktyki. Nie stwierdzono przypadków niezaliczenia praktyki zawodowej. Studenci są poinformowani o kryteriach i systemie zaliczania praktyk zawodowych.

2.4 Rekrutacja kandydatów, zaliczanie etapów studiów, dyplomowanie, uznawanie efektów kształcenia oraz potwierdzanie efektów uczenia się

Określone przez uczelnię warunki oraz tryb rekrutacji są bardzo ogólne. W uchwale rekrutacyjnej stwierdza się jedynie, że „Uczelnia respektuje świadectwa dojrzałości uzyskane w systemie „starej matury” i „nowej matury”. O przyjęciu na studia decydują uzyskanie pozytywnego wyniku matury oraz kolejność zgłoszeń. W uchwale znajduje się również zapis dotyczący przyjmowania cudzoziemców. Tryb rekrutacji określa tylko, że kandydat składa osobiście w Dziekanacie wypełnioną dokumentację oraz że kwalifikacji dokonuje Wydziałowa Komisja Rekrutacyjna.

Zgodnie z zapisem art. 169 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym uchwała rekrutacyjna powinna zawierać również termin rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji. Ponadto zgodnie z przyjętymi w tym zakresie regulacjami, w uchwale określa się wykaz dokumentów wymaganych od kandydata w postępowaniu rekrutacyjnym, zasady powoływania komisji rekrutacyjnej, tryb odwołania od decyzji Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej, itp..

Ponadto zastrzeżenia budzi tryb podejmowania uchwały rekrutacyjnej i podania do publicznej wiadomości. Zgodnie z art. 169 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym Senat uczelni ustala, w drodze uchwały, warunki, tryb oraz termin rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji, w tym prowadzonej w drodze elektronicznej, dla poszczególnych kierunków studiów. Z przedstawionych dokumentów wynika, że Senat Uczelni opiniuje zasady rekrutacji. Uchwała Senatu powinna być podana do wiadomości publicznej nie później niż do dnia 31 maja roku poprzedzającego rok akademicki, którego uchwała dotyczy. Natomiast uchwała Senatu Nr 2/06/2016 Wyższej Szkoły Gospodarki i Zarządzania w Krakowie w sprawie zaopiniowania zasad rekrutacji na studia I stopnia na kierunku studiów Ekonomia Zamiejscowego Wydziału Ekonomii w Mielcu ASGiZ w Krakowie na rok akademicki 2017/2018 została podjęta 24 czerwca 2016 r.

Zaliczanie poszczególnych etapów studiów odbywa się według zasad określonych w Regulaminie studiów. Warunkiem zaliczenia semestru jest uzyskanie minimum punktów kredytowych przewidzianych w programie studiów dla danego semestru za wykłady, seminaria, ćwiczenia czy praktykę zawodową. Zaliczenie to jest podstawą do wpisu studenta na semestr następny.

Proces dyplomowania jest uregulowany w kilku dokumentach określających wymogi formalne, edycyjne i merytoryczne dotyczące pracy dyplomowej oraz tryb zdawania egzaminu dyplomowego. Podstawowe informacje w tym zakresie są zawarte w Regulaminie studiów (Rozdział „Ukończenie studiów”). Ponadto studentom udostępnione są „Warunki przystąpienia do egzaminu dyplomowego w WSGiZ w Krakowie WZ w Mielcu” oraz zasady edycji pracy licencjackiej. Zasady i tryb dyplomowania są jasne, zrozumiałe i są ogólnodostępne (m.in. na stronie internetowej).

Analiza tematyki prac licencjackich (przeanalizowano 118 prac z ostatnich trzech lat) pozwala stwierdzić, że obejmuje ona dziedzinę nauk ekonomicznych. Oprócz prac z ekonomii, wiele prac obejmuje dyscypliny finanse i nauki o zarządzaniu (łącznie ok. 25% wszystkich prac). Jest to zgodne z opisem kierunkowych efektów kształcenia.

Analizowane prace w pełni spełniają wymagania merytoryczne i formalne prac licencjackich. Są dobrze osadzone w literaturze przedmiotu, ale jednocześnie odnoszą się do konkretnych podmiotów i problemów praktyki gospodarczej. Prace pozwalają na weryfikację efektów

kształcenia zarówno w zakresie umiejętności, jak i wiedzy przede wszystkim w obszarze problematyki, której dotyczą.

Uczelnia nie określiła zasad potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza szkolnictwem wyższym. W związku z tym Senat Uczelni powinien określić organizację potwierdzania efektów uczenia się, w tym zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się oraz sposób powoływania i tryb działania komisji weryfikujących efekty uczenia się.

Warunkiem koniecznym w procesie rekrutacji na kierunek ekonomia jest złożenie wymaganych dokumentów rekrutacyjnych wraz ze świadectwem maturalnym lub innym dokumentem umożliwiającym podjęcie studiów w Polsce. W opinii ZO kryteria rekrutacji są sprawiedliwe i nie wymagają wprowadzenia dodatkowych elementów selekcji kandydatów. O możliwości studiowania na kierunku ekonomia studenci najczęściej dowiadują się od swoich znajomych.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Program oraz plan studiów nie budzą istotnych zastrzeżeń (za wyjątkiem praktyk zawodowych). Struktura programu studiów jest właściwa. Liczba godzin oraz punktów ECTS w całym toku studiów jest w zupełności wystarczająca do zrealizowania kierunkowych efektów kształcenia. Wymiar godzinowy poszczególnych przedmiotów jest wystarczający do osiągnięcia przedmiotowych efektów kształcenia. Należy podkreślić, że niektóre przedmioty, głównie z modułu podstawowego i kierunkowego, mają stosunkowo dużą liczbę godzin, co daje solidne podstawy do dalszego studiowania przedmiotów specjalnościowych i specjalizacyjnych na poziomie zaawansowanym. Formy zajęć przewidziane w programie studiów oraz ich struktura odpowiadają praktycznemu profilowi kształcenia oraz uwzględniają specyfikę przedmiotu.

Program studiów przewiduje 15 tygodni praktyk zawodowych. Koncepcja realizacji praktyk na kierunku ekonomia wymaga pewnej modyfikacji. Obecnie zdecydowana większość studentów ma zaliczaną pracę zawodową lub prowadzoną działalność gospodarczą w całości w poczet praktyki zawodowej.

System punktacji ECTS działa prawidłowo. W programie studiów określone są wszystkie wskaźniki związane z punktacją ECTS, w tym określono w sposób właściwy liczbę punktów, którą student otrzymuje za zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym, służące zdobywaniu przez studenta umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych. Średni nakład pracy studenta na poszczególne przedmioty określono na ogół prawidłowo, jednak zdarzają się przypadki przypisania do przedmiotu zbyt dużej liczby punktów ECTS. Mankamentem systemu ECTS jest brak punktów za praktyki zawodowe.

Treści kształcenia są spójne z założonymi kierunkowymi efektami kształcenia, jak również odpowiadają dyscyplinom, do których przypisane są efekty kształcenia. Pewną wątpliwość budzi jednak sama nazwa specjalności ekonomika i zarządzanie firmą i produkcją, która jest bardzo szeroka i trudno ją dobrze ukierunkować pod względem programowym. Z kolei w treściach specjalności rachunkowość i bankowość dominują zagadnienia rachunkowości, natomiast występują tylko dwa przedmioty poświęcone zagadnieniom bankowości, w związku z czym pożądanym byłoby zwiększenie ich liczby (lub zmiana nazwy specjalności).

W odniesieniu do metod dydaktycznych, metod weryfikacji efektów kształcenia oraz sposobów i kryteriów oceniania ocena jest ogólnie pozytywna. Natomiast występujące w tym zakresie niedociągnięcia związane są głównie z niepełną lub nieprecyzyjną informacją w sylabusach. Proces dyplomowania przebiega prawidłowo, zapewnia realizację celów i efektów związanych z tym elementem procesu kształcenia.

Zastrzeżenia budzi tryb ogłaszania warunków rekrutacji, ponieważ nie jest dotrzymany termin podania do publicznej wiadomości warunków oraz trybu rekrutacji. Ponadto, Uczelnia nie określiła zasad potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza szkolnictwem wyższym.

Studenci kierunku ekonomia są efektywnie wspierani przez aktywizujące metody kształcenia do osiągania efektów kształcenia. Stosowane metody są dopasowywane do specyfiki danego przedmiotu. Nauczyciele akademicki informują studentów na pierwszych zajęciach dydaktycznych o zakresie efektów kształcenia, które powinni osiągnąć. Harmonogram zjazdów jest konsultowany ze studentami i podawany studentom do wiadomości z odpowiednim wyprzedzeniem. Studenci są przygotowywani do prowadzenia badań naukowych i pisanie pracy dyplomowej na przedmiocie *Seminarium dyplomowe*.

Jednostka niestety nie zapoznaje nauczycieli akademickich z dostosowywaniem metod kształcenia do potrzeb studentów z niepełnosprawnościami. Nauczyciele akademicki informują studentów na pierwszych zajęciach dydaktycznych o metodach weryfikacji efektów kształcenia. W kanonie metod weryfikacji brakuje metod sprawdzających umiejętności studenta. System oceniania, w opinii studentów, jest przejrzysty i sprawiedliwy. Jednostka prowadząca kierunek nie weryfikuje efektów kształcenia, które student powinien osiągnąć podczas praktyki zawodowej. Nie stwierdzono przypadków niezaliczenia praktyki zawodowej. Odnotowano natomiast przypadki zaliczania praktyki zawodowej praca zawodową, która nie jest związana z ekonomią i nie kształtuje założonych efektów kształcenia. Z punktu widzenia studentów warunki i tryb rekrutacji na kierunek ekonomia są sprawiedliwe i wystarczające.

Dobre praktyki

Nie wystąpiły.

Zalecenia

- Koniecznym jest zmodyfikowanie dotychczasowej koncepcji realizacji praktyk zawodowych. Ponadto w zakresie praktyk zawodowych należałoby doprecyzować i skonkretyzować cele, efekty oraz treści praktyk. Informacje o praktykach powinny być ujęte w jednym miejscu, w opisie modułu (sylabusie). W sposób precyzyjny należałoby również określić zasady zaliczania efektów kształcenia praktyki w ramach pracy zawodowej, prowadzonej działalności gospodarczej lub wolontariatu. Celowym jest również rozważenie wprowadzenia różnych rodzajów i form realizacji praktyk.
- W zakresie punktacji ECTS trzeba przypisać określoną liczbę punktów do modułu praktyk zawodowych, zgodnie z okresem ich trwania i szacowanym średnim nakładem pracy studenta związanym z realizacją praktyki. Ponadto trzeba dokonać przeglądu struktury nakładu pracy studenta w sylabusach przedmiotów i poczynić ewentualne korekty punktacji ECTS, tam gdzie ten nakład jest przeszacowany. To urealnienie będzie możliwe, gdy zostaną dodane punkty za praktykę zawodową.
- Wzmocnienie programowo treści związanych z bankowością na specjalności rachunkowość i bankowość.

- Zapewnienie możliwości osiągnięcia efektów kształcenia w zakresie języka obcego na poziomie B2.
- Wzbogacenie oferty przedmiotów w języku obcym, tak aby docelowo każdy student, oprócz lektoratu, zaliczył w całości w toku studiów przynajmniej jeden przedmiot w języku obcym.
- Dokonanie przeglądu sylabusów pod kątem metod dydaktycznych, metod weryfikacji oraz sposobów i form zaliczenia, przy uwzględnieniu uwag sformułowanych w opisie kryterium 2, z ewentualnym dokonaniem korekt i uzupełnień.
- Należy odejść od zapisu w suplementach do dyplomu, który stwierdza zgodność programu studiów z nieobowiązującymi standardami kształcenia dla poszczególnych kierunków studiów z roku 2007.
- Poprawienie sposobu archiwizowania prac przejściowych i końcowych. Każda z prac powinna być opisana (przedmiot, prowadzący, rodzaj pracy, rok, specjalność, itp.), ateczka z pracami powinna być kompletna.
- Należy doprecyzować treść uchwały rekrutacyjnej (m.in. określenie terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji). Zgodnie z art. 169 ustawy prawo o szkolnictwie wyższym Senat Uczelni powinien dochować terminu podania do wiadomości publicznej treści uchwały rekrutacyjnej.
- Senat Uczelni powinien określić organizację potwierdzania efektów uczenia się, w tym zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się oraz sposób powoływania i tryb działania komisji weryfikujących efekty uczenia się.
- Wdrożenie systemu weryfikacji efektów kształcenia, które student powinien osiągnąć podczas praktyk zawodowych.
- Zapoznanie nauczycieli akademickich z zakresem dostosowywania metod nauczania do osób z niepełnosprawnościami.
- Zwiększenie nacisku na weryfikowanie efektów kształcenia związanych z umiejętnościami studenta np. poprzez realizację projektów na zaliczenie.

Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

3.1. Projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia

3.2. Publiczny dostęp do informacji

Uczelnia nie określiła w sposób sformalizowany zasad postępowania w zakresie projektowania i zatwierdzania programu kształcenia, a także jego zmian, należy jednak podkreślić, że w Jednostce prowadzącej wizytowany kierunek studiów ukształtowała się trwała i uporządkowana praktyka odnosząca się do działalności w tym obszarze. W toku wizytacji ZO ustalił, że prace programowe koordynowane są przez Dziekana oraz Prodziekana, którzy na bieżąco konsultują się z nauczycielami akademickimi, przedstawicielami studentów, a także przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, niejednokrotnie będącymi również absolwentami Uczelni. Projekt programu kształcenia lub jego zmian, przy uwzględnieniu wniosków z przeprowadzonych konsultacji, przygotowują Władze Dziekańskie we współpracy z nauczycielami akademickimi, posiadającymi dorobek naukowy w zakresie jednej z dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia kierunku lub doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, związane z umiejętnościami wskazanymi w opisie zakładanych dla niego efektów kształcenia. W przypadku zmian programu kształcenia, które nie wymagają zatwierdzenia przez Senat, kolejnym etapem jest ich zatwierdzenie przez Radę Wydziału.

Natomiast w przypadku nowego programu kształcenia lub zmian wymagających uchwały organu kolegialnego Uczelni ich projekt jest opiniowany przez Radę Wydziału. Po uzyskaniu pozytywnej opinii tego organu podejmowana jest przez Senat uchwała zatwierdzająca efekty kształcenia dla danego kierunku, poziomu i profilu studiów. Ostatnim etapem jest zatwierdzenie nowego lub zmodyfikowanego programu kształcenia przez Radę Wydziału.

Zakres działania Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia obejmuje:

- monitorowanie i okresowy przegląd programów kształcenia;
- doskonalenie organizacji procesu dydaktycznego, w tym organizacji i warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych, metod kształcenia, stosowanych kryteriów i procedur oceny studentów;
- dbanie o wysokie kwalifikacje kadry dydaktycznej i podniesienie rangi pracy dydaktycznej;
- włączenie w proces zapewnienia jakości kształcenia studentów oraz pracodawców, poprzez zbieranie opinii studentów i absolwentów na temat realizacji procesu dydaktycznego i nabytych kompetencji oraz opinii pracodawców na temat przygotowania studentów do pracy zawodowej;
- rozwijanie samorządności studenckiej, dbałość o sprawy studentów, zapewnienie zasobów niezbędnych do prowadzenia działalności naukowej i dydaktycznej,
- zapewnienie powszechnego dostępu do informacji o efektach kształcenia, metodach oceny i weryfikacji efektów kształcenia;
- opracowanie form promocji Zamiejscowego Wydziału Ekonomii w Mielcu w przestrzeni publicznej.

Odnosząc się do okresowych przeglądów programów kształcenia należy stwierdzić, iż dokonywane są one każdego roku, zaś do ich przeprowadzenia wykorzystywane są następujące źródła danych/informacji o programie i jego realizacji:

- karta oceny pracy Uczelni, tj. anonimowa ankieta dla studentów, zawierająca pytania związane z pracą Dziekana, Prodziekana, Dziekanatu. Dodatkowo kwestionariusz umożliwia studentom wyrażenie dowolnych uwag/wniosków w polu swobodnej wypowiedzi. Proces ankietyzacji przeprowadzany jest co semestr;
- karta oceny zajęć dydaktycznych Uczelni, tj. anonimowa ankieta dla studentów zawierająca pytania związane z pracą nauczycieli akademickich i jakością zajęć. Za pośrednictwem przeprowadzanego co semestr procesu ankietyzacji student ma możliwość zamieszczenia szczegółowych komentarzy m.in. odnośnie do sposobu prowadzenia zajęć, stopnia zrozumiałości treści, kultury osobistej prowadzącego zajęcia;
- arkusz wyników egzaminów, który zawiera informacje dotyczące liczby studentów zdających w pierwszym, drugim, lub trzecim terminie, liczby poszczególnych ocen oraz zestawienie procentowe wyników poszczególnych egzaminów;
- hospitacje zajęć dydaktycznych, podczas których ocenie podlega m.in. przygotowanie prowadzącego, sposób określenia celu dydaktycznego, umiejętność nawiązania kontaktu ze studentami i ich aktywizacja, wykorzystanie pomocy naukowych (audiowizualnych), wykazanie związku tematu zajęć z jego zastosowaniem w ekonomii;
- ankieta „i co dalej licencjacie?”. Głównym celem tej anonimowej ankiety, którą wypełniają studenci ostatniego semestru, jest dążenie do gromadzenia informacji

na temat planów zawodowych/edukacyjnych absolwentów WSGiZ w Krakowie Zamiejscowego Wydziału Ekonomii w Mielcu;

- kwestionariusz badania „losy zawodowe absolwentów WSGiZ w Krakowie Zamiejscowego Wydziału Ekonomii w Mielcu”, zawierający 13 pytań. Badanie może być prowadzone drogą e-mailową, telefoniczną lub pocztową, w terminie 6 miesięcy od daty obrony pracy licencjackiej, a następnie powtórzone po pięciu latach.

W toku przeprowadzonej wizytacji ZO ustalił, że Jednostka konsekwentnie realizuje ww. działania z wyjątkiem badania losów zawodowych absolwentów za pośrednictwem opracowanego kwestionariusza. Władze Wydziału podkreśliły, że z uwagi na bardzo niski odsetek zwrotu wypełnionych kwestionariuszy w poprzednich latach, zdecydowano o bezterminowym zawieszeniu badania w takiej formie. Jednocześnie skupiono się na wykorzystywaniu do doskonalenia procesu kształcenia opinii absolwentów pozyskiwanych poprzez prowadzone na bieżąco, nieformalne konsultacje. Analiza dokonana przez Zespół Oceniający wykazała, że w efekcie monitorowania i okresowych przeglądów programów kształcenia Jednostka podjęła szereg działań mających na celu doskonalenie procesu kształcenia na wizytowanym kierunku. Przykładowe działania oraz przesłanki do ich podjęcia przedstawiono w tabeli poniżej.

Wnioski wynikające z monitorowania programów kształcenia i sposobu ich realizacji	Działania doskonalące
• Stwierdzono potrzebę wprowadzenia przedmiotu, który w szerokim zakresie będzie ukazywał stosowane w praktyce globalnych korporacji przemysłowych rozwiązania związane z optymalizacją procesów produkcyjnych.	• W roku akademickim 2012/2013 wprowadzono przedmiot <i>lean management</i> w procesie produkcyjnym prowadzony przez Dyrektora Polskich Zakładów Lotniczych w Mielcu.
• Stwierdzono potrzebę zwrócenia większej uwagi na ważne we współczesnym środowisku biznesowym zagadnienia związane z prawami własności intelektualnej.	• W roku akademickim 2012/2013 poszerzono formułę przedmiotu etyka biznesu poprzez zmianę jego nazwy na etyka biznesu a własność intelektualna, a także rozszerzenie zakresu treści przedmiotowych.
• Stwierdzono potrzebę intensywniejszego rozwijania kompetencji społecznych studentów w zakresie zespołowego wyszukiwania i opracowywania optymalnych rozwiązań problemów biznesowych.	• W roku akademickim 2013/2014 wprowadzono przedmiot techniki twórczego myślenia.
• Przychylnie się do prośby sformułowanej przez studentów, która dotyczyła wprowadzenia zajęć warsztatowych, zorientowanych na nabywanie kwalifikacji z zakresu przygotowania projektów oraz zarządzania projektami.	• W roku akademickim 2014/2015 wprowadzono przedmiot przygotowanie i zarządzanie projektami.
• Stwierdzono potrzebę przybliżenia	• W roku akademickim 2014/2015

studentom specjalności ekonomika i zarządzanie firmą i produkcją” zagadnień związanych z procesami innowacyjnymi w firmach, interakcjami pomiędzy podmiotami narodowych i regionalnych systemów innowacyjnych jako źródła stymulującego innowacje, kanałów transferów technologii, współpracy pomiędzy sektorami przemysłu i nauki oraz zasad funkcjonowania instytucji wsparcia innowacji (parków technologicznych, inkubatorów technologicznych, centrów transferu technologii). Uznano te zagadnienia za lokalnie bardzo istotne, ze względu na przemysłową specyfikę Mielca oraz istnienie w subregionie podmiotów zorientowanych na wsparcie innowacyjnych firm (np. Inkubator INN-Tech w Mielcu).	wprowadzono przedmiot narodowe i regionalne systemy innowacji.
• Stwierdzono potrzebę zaznajomienia studentów z możliwościami finansowania rozwoju przedsiębiorstw z zagranicznych źródeł, a także terminologią finansową w języku angielskim.	• W roku akademickim 2015/2016 wprowadzono przedmiot narodowe i regionalne systemy innowacji.

Uwzględniając wnioski zespołu oceniającego PKA wynikające z analizy programu kształcenia, należy podkreślić, iż zostały stwierdzone istotne usterki, które nie zostały zdiagnozowane przez Jednostkę w ramach funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia, np. przypadki braku weryfikacji wszystkich założonych do osiągnięcia efektów kształcenia przez dobrane metody, zbyt ogólny opis celów praktyki zawodowej, brak przypisanych punktów ECTS dla obligatoryjnej praktyki zawodowej, przeszacowany w odniesieniu do niektórych przedmiotów nakład czasu i pracy studentów wyrażony w punktach ECTS, w przypadku specjalności ekonomika i zarządzanie firmą niespójność jej nazwy z treściami kształcenia, zbyt mało treści kształcenia dotyczących bankowości w przypadku specjalności rachunkowość i bankowość, przypadki nieprecyzyjnie określonych metod kształcenia. Należy również wskazać stwierdzone przez ZO uchybienia natury formalnej, które wymagają od Jednostki podjęcia niezwłocznych działań, w tym nieprzeprowadzanie oceny okresowej nauczycieli akademickich w trybie określonym w Statucie Uczelni, czy też niepodjęcie przez Senat Uczelni uchwały w sprawie potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów.

Warto podkreślić, że w Jednostce od roku akademickiego 2012/2013 podejmowana jest tematyka monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Analizy prowadzone przez Jednostkę w tym zakresie obejmują statystykę i analizę struktury rozkładu ocen sesji egzaminacyjnej. Pozytywnie należy ocenić, że w kolejnych opracowaniach statystyki są porównywane z wynikami otrzymanymi w ubiegłych latach, co umożliwia śledzenie ogólnego trendu dotyczącego stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, jednocześnie jednak należy stwierdzić, że tylko sporadycznie formułowane są wnioski

odnoszące się do sposobów realizacji procesu kształcenia, które mogłyby służyć doskonaleniu stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Zdaniem ZO w celu zwiększenia przydatności ww. działań Jednostka powinna zmodyfikować dotychczasowe rozwiązania w tym zakresie, które umożliwią diagnozowanie konkretnych efektów kształcenia sprawiających studentom najwięcej trudności. Zdaniem ZO, podjęcie takich działań może pozytywnie wpłynąć na doskonalenie stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia poprzez wywoływanie refleksji, a w dalszej kolejności ewentualnych modyfikacji elementów procesu kształcenia.

Analiza *ex ante* doboru form i metod weryfikacji efektów kształcenia przeprowadzana jest przynajmniej raz w danym cyklu kształcenia w formie przeglądu przygotowanych sylabusów. Zdaniem ZO istotną słabością WSZJK w odniesieniu do monitorowania metod weryfikacji efektów kształcenia przyjętych dla poszczególnych modułów jest brak usystematyzowanych działań mających na celu ich analizę *ex post*, np. poprzez analizę losowo wybranych prac zaliczeniowych/egzaminacyjnych. ZO zwraca uwagę, że opracowanie i wdrożenie takich rozwiązań powinno stanowić jeden z priorytetów dalszego rozwijania systemu, szczególnie biorąc pod uwagę fakt, iż w odniesieniu do monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia źródłem informacji dla Kierownictwa Jednostki jest analiza zdawalności i struktury ocen. Zatem monitorowanie prawidłowości procesu weryfikacji efektów kształcenia należy traktować jako ważny element potwierdzający, że wyżej wspomniane dane w sposób wiarygodny i rzetelny ukazują stopień osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. Należy również podkreślić, że w Jednostce nie są prowadzone są działania dotyczące oceny jakości prac dyplomowych *ex post*.

Przedstawiciele studentów mają możliwość wyrażania swoich opinii nt. programu studiów oraz zmian w nim dokonywanych. Na posiedzeniu Rady Wydziału oraz Senatu jest prowadzona dyskusja nt. potrzeb dostosowywania programu studiów. Jednostka prowadząca kierunek ekonomia na bieżąco dostosowuje ofertę specjalności do aktualnych potrzeb lokalnego rynku pracy poprzez: łączenie specjalności, otwieranie nowych oraz zamykanie tych, które nie cieszą się zainteresowaniem ze strony pracodawców i studentów. Pomimo możliwości studenci nie biorą czynnego udziału w projektowaniu oraz monitorowaniu programu kształcenia.

Odnosząc się do publicznego dostępu do informacji należy stwierdzić, że obszar ten nie został ujęty w Wewnętrznym Systemie Zapewniania Jakości Kształcenia jako proces. Na stronie internetowej jednostki można uzyskać informacje z zakresu: systemu zaliczania praktyk zawodowych w raz z regulaminem praktyk i efektami kształcenia, stypendiów wraz z niezbędnymi dokumentami, wymagań dotyczących pracy i egzaminu dyplomowego oraz procesu rekrutacji na kierunek. W szczególności, na stronie internetowej Uczelni/Wydziału udostępniono publicznie informacje:

- dla kandydatów, w tym dotyczące m.in. oferty edukacyjnej, zasad rekrutacji;
- dla studentów, w tym m.in. plany zajęć, charakterystykę absolwenta wizytowanego kierunku, wzory pism, regulaminy;
- Wydziale, w tym m.in. ogólne informacje nt. współpracy międzynarodowej czy też kadry naukowo-dydaktycznej.

Brak jest jednak publicznego dostępu do programu kształcenia, a zakres informacji nt. programów wymian zagranicznych jest niewystarczający. Niektóre zakładki strony internetowej zawierają nieaktualne informacje, np. zakładka *Seminaria i konferencje* zawiera informacje nt. konferencji z roku 2005. W szczególności, na stronie internetowej Uczelni/Wydziału nie zamieszczono, np. Statutu Uczelni, programu studiów, kart przedmiotów, a także informacji dotyczących zapewniania jakości kształcenia. Ponadto, część

z udostępnionych informacji wskazuje, że strona internetowa nie jest kompleksowo aktualizowana, np. w zakładce projekty unijne widnieje informacja z 2010 r. o wstępnym naborze na nauczycieli trenerów do kursu „Matematyka i ekonomia na bank” w ramach projektu nr 13/POKL/9.2/2009; w zakładce seminaria i konferencje zamieszczona jest jedynie informacja z 2005 r. nt. ogólnopolskiej konferencji naukowej pn. „Szanse polskich samorządów w warunkach integracji europejskiej”; natomiast w zakładce stypendia zamieszczone są informacje na temat stypendiów w roku akademickim 2015/2016.

W opinii ZO przepływu informacji w Jednostce prowadzącej wizytowany kierunek studiów jest sprawny. Władze Jednostki oraz nauczyciele akademicy komunikują się ze starostami grup, którzy następnie przekazują informacje pozostałym studentom. W przypadku odwołania zajęć dydaktycznych studenci są informowani z wystarczającym wyprzedzeniem o takim fakcie. Odwołane zajęcia są od razu przekładane na termin dogodny studentom w celu odrobienia. Warto podkreślić, że na początku pierwszego roku studiów Dziekan spotyka się ze studentami celem zapoznania tej grupy społeczności akademickiej z najważniejszymi informacjami dotyczącymi procesu kształcenia. Podczas spotkania poruszane są m.in. kwestie dotyczące obowiązku odbycia praktyki zawodowej, systemu oceniania oraz możliwości ubiegania się o świadczenia przyznawane z funduszu pomocy materialnej. Program kształcenia jest udostępniany studentom w dziekanacie.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

W Jednostce prowadzącej wizytowany kierunek studiów ukształtowała się trwała i uporządkowana praktyka odnosząca się do postępowania w procesie projektowania i zatwierdzania programów kształcenia. We wspomnianym postępowaniu uczestniczą nauczyciele akademicy, przedstawiciele studentów, a także przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego, będący niejednokrotnie absolwentami Uczelni. Realny wpływ wspomnianych grup interesariuszy na proces kształcenia jest zapewniany przede wszystkim poprzez prowadzone na bieżąco, nieformalne konsultacje, spotkania i dyskusje. Należy jednak podkreślić, że Wydział Zamiejscowy Ekonomii w Mielcu prowadzi tylko jeden kierunek i z tego punktu widzenia zarówno nierozbudowaną nadmiernie strukturę zarządzania jakością, jak i utworzenie podstawowym mechanizmem konsultacji z interesariuszami procesu kształcenia różnego rodzaju nieformalnych działań, należy uznać za elementy, które odpowiednio uwzględniają specyfikę Jednostki. Ponadto, część nauczycieli akademickich to praktycy, co pozwala na stałe pozyskiwanie przez Jednostkę informacji pochodzących z rynku pracy.

Analiza dokonana przez Zespół Oceniający wykazała, że w efekcie przeglądów programów kształcenia Jednostka podjęła szereg działań doskonalących w odniesieniu do wizytowanego kierunku, nie zmienia to jednak faktu, że zakres usterek stwierdzonych przez ZO uzasadnia sformułowanie wniosku, że Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia nie jest w pełni skuteczny w zakresie oceny, monitorowania i doskonalenia procesu kształcenia. Z punktu widzenia ZO źródła danych/informacji o programie kształcenia i jego realizacji wykorzystywane w procesie okresowych przeglądów, nie mogą zostać uznane za kompleksowe ze względu na brak działań dotyczących monitorowania metod weryfikacji efektów kształcenia, a także oceny jakości procesu dyplomowania *ex post*.

Odnosząc się do publicznego dostępu do informacji należy stwierdzić, że obszar ten nie jest ujęty w Wewnętrznym Systemie Zapewniania Jakości Kształcenia jako proces. Zdaniem ZO zmiana takiego stanu rzeczy ma szczególne znaczenie z uwagi na ograniczony

zakres informacji udostępnianych na stronie internetowej i brak kompleksowej aktualizacji zamieszczonych treści. Ponadto Zdaniem ZO nie istnieją obiektywne przesłanki uzasadniające brak publikacji kart przedmiotów na stronie internetowej.

Program kształcenia podlega systematycznej aktualizacji. Przedstawiciele studentów nie biorą jednak czynnego udziału w opiniowaniu i projektowaniu zmian w programie studiów pomimo takich możliwości. Przepływ informacji między studentami, nauczycielami i władzami jednostki jest sprawny. Strona internetowa jednostki nie dostarcza dostatecznej ilości informacji o programie kształcenia i współpracy międzynarodowej. Nie wszystkie informacje dostępne na stronie internetowej jednostki są aktualne.

Zalecenia

- Jednostka powinna poddać szczególnej refleksji obszary procesu kształcenia, w odniesieniu do których ZO stwierdził usterki, zaś istotnym jej elementem powinno być ustalenie dlaczego usterki te nie zostały zdiagnozowane w ramach działań Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia, a następnie opracowanie i wdrożenie rozwiązań, które zwiększą zdolność Systemu do diagnozowania słabszych stron procesu kształcenia i podejmowania stosownych działań zarówno o charakterze naprawczym, jak i doskonalącym.
- W odniesieniu do monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, w celu zwiększenia przydatności podejmowanych działań, Jednostka powinna zmodyfikować dotychczasowe rozwiązania w zakresie, który umożliwi diagnozowanie konkretnych efektów kształcenia sprawiających studentom największe trudności. Zdaniem ZO podjęcie takich działań może pozytywnie wpłynąć na doskonalenie stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia przez wywoływanie refleksji, a w dalszej kolejności ewentualnych modyfikacji elementów procesu kształcenia.
- W zakresie monitorowania i doskonalenia programu w zakresie systemu weryfikacji efektów kształcenia rekomenduje się podjęcie działań związanych z monitorowaniem jego funkcjonowania *ex post*, np. poprzez analizę prac etapowych, pytań egzaminacyjnych, zagadnień problemowych, zadanych projektów etc. w kontekście trafności ich doboru w odniesieniu do zakładanych efektów kształcenia.
- Należy zaprojektować i wdrożyć działania dotyczące monitorowania jakości procesu dyplomowania *ex post*, np. takie jak analiza adekwatności recenzji i oceny w odniesieniu do jakości pracy, czy też analiza jakości pracy dyplomowej w kontekście wymagań wynikających z dokumentów wewnętrznych Uczelni i Jednostki, w tym potwierdzenia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.
- Ujęcie publicznego dostępu do informacji jako procesu w ramach Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia, w tym opracowanie i wdrożenie rozwiązań mających na celu monitorowanie, ocenę i doskonalenie tego obszaru.
- Jednostka powinna opublikować sylabusy na przykład w wersji skróconej w celu zapewnienia stałego dostępu do najważniejszych informacji nt. poszczególnych przedmiotów.

- Celem zaktywizowania studentów w zakresie opiniowania programu kształcenia zaleca się organizowanie raz do roku spotkania ze studentami, na którym będą mogli oni wyrazić bieżące opinie nt. programu kształcenia, przedmiotów oraz form ich prowadzenia.
- Udostępnienie pełnego programu studiów na stronie internetowej.
- Dokonanie przeglądu informacji zawartych na stronie internetowej pod kątem ich aktualności.

Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia

4.1.Liczba, dorobek naukowy/artystyczny, doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią oraz kompetencje dydaktyczne kadry

4.2.Obsada zajęć dydaktycznych

4.3.Rozwój i doskonalenie kadry

Szkoła zgłosiła do minimum kadrowego 10 osób. Ponadto, na ocenianym kierunku zajęcia prowadzi 14 osób, wśród których są zarówno pracownicy naukowo-dydaktyczni, jak i przedstawiciele praktyki gospodarczej, posiadający wieloletnie doświadczenie w zakresach działalności zawodowej właściwych dla umiejętności określonych w efektach kształcenia wizytowanego kierunku.

Do minimum kadrowego Zespół Oceniający zaliczył wszystkie z 10 zgłoszonych osób, w tym na podstawie dorobku naukowego 4 profesorów (wszyscy stanowili minimum kadrowe podczas wizytacji PKA w 2011 roku) i 4 doktorów. Ponadto, zostały zaliczone do minimum kadrowego 2 osoby z tytułem magistra, które posiadają doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, związane z umiejętnościami wskazanymi w efektach kształcenia. Nauczyciele akademicki zaliczeniu do minimum kadrowego realizują osobiście na ocenianym kierunku zajęcia dydaktyczne w wymiarze przewidzianym w przepisach prawa. Proporcja liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe do liczby studentów wynosi 1:21,2. W grupie osób zaliczonych do minimum kadrowego na podstawie dorobku naukowego znaleźli się nauczyciele akademicki, których kwalifikacje akademickie są zgodne z efektami i treściami kształcenia określonymi dla wizytowanego kierunku odnoszącymi się do obszaru nauk społecznych w dziedzinie nauk ekonomicznych w dyscyplinach – ekonomia (7 osób) i nauki o zarządzaniu (1 osoba). Należy dodać, że większość tych osób posiada znaczące doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, korespondujące z umiejętnościami wskazanymi w efektach kształcenia. Doświadczenie zawodowe odnosi się do takich obszarów działalności jak: prowadzenie firmy konsultingowej, kierownictwo działu konsultingu w firmie zajmującej się oprogramowaniem, pełnienie funkcji dyrektora ds. marketingu w firmie związanej z mediami, czy też dyrektora technicznego znaczącej firmy produkcyjnej oraz praca w działach tej firmy. Doświadczenie zawodowe związane z umiejętnościami wskazanymi w efektach kształcenia dwóch osób z tytułem magistra mieści się w zakresie finansów i dotyczy prowadzenia biura rachunkowego (współwłaściciel, Sp.j.) oraz pracy w dziale handlowym międzynarodowej firmy.

Ze wskazanej wyżej struktury kwalifikacji naukowych kadry zaliczonej do minimum kadrowego na ocenianym kierunku a także z ich doświadczenia zawodowego wynika, że obejmuje ona wskazane w efektach kształcenia obszary nauki oraz dziedziny i dyscypliny. Tematyka prowadzonych badań jest zróżnicowana, W obszarze nauk społecznych dziedzinie

nauk ekonomicznych w dyscyplinie ekonomia specyfika dorobku naukowego kadry prowadzącej zajęcia na ocenianym kierunku odnosi się przede wszystkim do takich zagadnień jak: strefy ekonomiczne, polityka regionalna i przemysłowa, rynek usług turystycznych i rynek żywnościowy, rozwój społeczno-ekonomiczny w Polsce i Unii Europejskiej, metody ilościowe w ekonomii. W dyscyplinie nauki o zarządzaniu obszar badawczy obejmuje przede wszystkim metodologię zarządzania, strategię relacyjne oraz zarządzanie strategiczne.

Ze przedstawionej dokumentacji dotyczącej doświadczenia zawodowego osób z tytułem magistra wynika, że związane jest ono z umiejętnościami wskazanymi w efektach kształcenia odnoszącymi się przede wszystkim do rachunkowości oraz operacji handlowych w wymiarze międzynarodowym.

Wśród pozostałych 14 osób prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku jest 2 pracowników samodzielnych oraz 4 doktorów, których specjalności naukowe wpisują się głównie w obszar nauk społecznych, dziedzinę nauk ekonomicznych. Część osób, z tytułem magistra, posiada doświadczenie zawodowe (w zakresie bankowości i prawa pracy) bezpośrednio związane z umiejętnościami wskazanymi w efektach kształcenia, pozostali wspomagają realizację efektów kształcenia prowadząc zajęcia z matematyki, informatyki oraz z języka angielskiego.

- W opinii ZO kadra naukowa w jednostce prowadzącej kierunek ekonomia jest wykwalifikowana oraz posiada duży dorobek naukowy. Treści wykładane przez nauczycieli są podparte doświadczeniami praktycznymi. Wyjaśnianie zagadnień używając przykładów z własnego doświadczenia, wspiera ich w lepszym zrozumieniu treści.

Podsumowując, zakres i specyfika dorobku naukowego oraz doświadczenia zawodowego kadry prowadzącej zajęcia na ocenianym kierunku zapewnia możliwość osiągnięcia przez studentów wszystkich zakładanych efektów kształcenia.

Z dostarczonych podczas wizytacji dokumentów i informacji wynika, iż znacząca większość nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku ma wieloletnie doświadczenie dydaktyczne w zakresie prowadzenia zajęć na kierunkach, których efekty kształcenia umiejscowione są w obszarze nauk społecznych w dziedzinie nauk ekonomicznych, dotyczy to także osób reprezentujących praktykę gospodarczą, co znajduje odzwierciedlenie w wyborze metod dydaktycznych. Metody dydaktyczne stosowane przez nauczycieli akademickich ocenianego kierunku nacechowane są związkami z praktyką gospodarczą. Przykładem takiego powiązania jest przedmiot *Lean Management*. Realizowane podczas zajęć projekty a także prace dyplomowe dotyczą konkretnych problemów praktyki gospodarczej. Z przeprowadzonych hospitacji (a także z sylabusów przedmiotów) wynika, że podczas wykładów i ćwiczeń audytoryjnych prowadzący zajęcia wykorzystują metody dydaktyczne w głównej mierze tradycyjne, z dobrą prezentacją multimedialną, angażujące studenta poprzez podawanie ciekawych przykładów z praktyki gospodarczej podczas wykładów, czy też rozwiązywanie praktycznych zadań w ramach ćwiczeń.

Opinia o prowadzonych zajęciach jest bardzo pozytywna. Widoczne jest doświadczenie dydaktyczne nauczycieli akademickich pozwalające na prowadzenie zajęć w sposób interesujący studenta. Dobór metod dydaktycznych jest właściwy.

Obsada zajęć jest prawidłowa. Odnosi się to zarówno do osób zaliczonych do minimum kadrowego, jak i pozostałych prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku. Analiza potencjału kadrowego pozwala uznać, iż kwalifikacje kadry pozwalają na realizację koncepcji kształcenia praktycznego. Akredytowana jednostka zatrudnia wśród swojej kadry doświadczonych praktyków z otoczenia społeczno-gospodarczego (menedżerów, bankowca, księgową, samorządowca). Zajęcia prowadzone przez praktyka-księgową realizowane są z

wykorzystaniem programów komputerowych INSERT (nowoczesny system finansowo-księgowy do sprawnego prowadzenia ksiąg rachunkowych) i RESET.

Istnieje zgodność dyscyplin naukowych, z którymi te zajęcia są powiązane, z dorobkiem naukowym nauczycieli akademickich. Pracownicy Szkoły prowadzą praktyczne zajęcia przygotowujące do zawodu, adekwatne do własnych doświadczeń zawodowych zdobytych poza Uczelnią, co pozwala studentom nabyć umiejętności wskazane w efektach kształcenia w ramach poszczególnych przedmiotów. W charakterze przykładu przytoczyć można prowadzenie zajęć z przedmiotów: rachunkowość, rachunkowość zarządcza oraz finanse jednostek samorządu terytorialnego przez osobę mającą wieloletnie doświadczenie w prowadzeniu biura rachunkowego i posiadającą certyfikat księgowy, czy też prowadzenie zajęć z przedmiotu lean management przez osobę pełniącą funkcję dyrektora technicznego dużego przedsiębiorstwa, posiadającą ponadto stopień doktora w dziedzinie nauk ekonomicznych.

Kadra naukowo-dydaktyczna wydziału składa się w większości z pracowników naukowych Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie i w części z Uniwersytetu Rzeszowskiego, dla których Uczelnie te są podstawowym miejscem pracy. W gronie wykładowców znajdują się także osoby, które w gospodarczym środowisku mieleckim zajmują stanowiska kierownicze w przedsiębiorstwach, prowadzą własną działalność gospodarczą, posiadają wieloletnie doświadczenie zawodowe, ale także posiadają stopnie naukowe. Bardzo pomocne w rekrutacji profesjonalnej zawodowej kadry dydaktycznej są bardzo dobre kontakty z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, którzy doradzają, dzielą się informacjami i pomagają w pozyskiwaniu specjalistów z przedsiębiorstw oraz jednostek organizacyjnych samorządów gmin i powiatu mieleckiego.

Statut uczelni przewiduje okresową ocenę prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku, dokonywaną nie rzadziej niż raz na cztery lata, obejmującą zarówno osiągnięcia naukowe, jak i dydaktyczne. Ocena bieżąca oparta jest na uwzględnieniu przede wszystkim osiągnięć dydaktycznych. Przeprowadza ją Dziekan Wydziału na podstawie wizytacji zajęć i opinii studentów w anonimowych kartach ocen zajęć dydaktycznych, arkuszy ocen egzaminów i zaliczeń oraz ocen poziomu zakończonych prac licencjackich. Jak podkreśla się w Raporcie samooceny, wnioski z tej oceny są podstawą doboru i doskonalenia kadry oraz prowadzonej polityki kadrowej mającej na celu dobro i satysfakcję studenta w zakresie jakości kształcenia. Nie ma rozwiązań całościowych, jeśli chodzi o ocenę rozwoju naukowego i pozyskiwanie tą drogą własnej kadry. Jak należy sądzić dzieje się tak dlatego, że rozwój naukowy następuje w większości w Uczelniach, w których kadra ma podstawowe miejsce pracy. Polityka kadrowa w tym obszarze ma w wizytowanej Jednostce charakter zindywidualizowany, o czym mówili także na spotkaniu z Zespołem oceniającym (por. niżej) prowadzący zajęcia.

Władze Uczelni przede wszystkim stawiają na rozwój naukowy swoich młodych pracowników. Asystenci mają zapewnione wsparcie kadry profesorskiej w pracy nad doktoratami, możliwość publikowania artykułów w wydawnictwie WSGiZ oraz monografiach pokonferencyjnych i w zeszytach naukowych UEK w Krakowie. Wspierane są wyjazdy pracowników na różnego typu szkolenia, konferencje i seminaria, a także Uczelnia wspiera zdobywanie umiejętności i doświadczenia w pracy zawodowej poza Uczelnią. Efekty tej polityki są widoczne – uzyskanie stopnia doktora nauk ekonomicznych przez jednego z pracowników (2015), co skutkowało wprowadzeniem do programu kształcenia nowego przedmiotu: Narodowe i regionalne systemy innowacyjne. Spodziewana jest, jeszcze w bieżącym roku akademickim, obrona pracy doktorskiej z zakresu filologii angielskiej drugiego pracownika. ZO sugeruje większą dbałość o rozwijanie kompetencji zawodowych i

praktycznych kadry na ocenianym kierunku, a także pozyskiwanie praktyków do prowadzenia zajęć.

W spotkaniu z nauczycielami akademickimi brało udział 20 osób. Pierwsza część spotkania poświęcona była dyskusji nad istotą i formami kształcenia w ramach profilu praktycznego, przede wszystkim na ocenianym kierunku. Prowadzący zajęcia, praktycy gospodarczy, charakteryzowali specyfikę swoich zajęć praktycznych zwracając jednocześnie uwagę na kształtowanie postaw studenta związanych z oczekiwaniami co do rynku pracy. Wskazywali na istotną rolę praktyk studenckich - nie tylko dla bieżącego przygotowania zawodowego, ale także dla myślenia w kategoriach ciągłego podnoszenia kwalifikacji. W tym kontekście Zespół oceniający zwrócił uwagę na konieczność przygotowania studenta do pracy w środowisku międzynarodowym, czego podstawowym warunkiem jest dobra znajomość języków obcych i umiędzynarodowienie procesu kształcenia. Część dyskusji obejmowała także zagadnienia związane z polityką kadrową zarówno w kontekście weryfikacji działalności dydaktycznej (ankiety studenckie, hospitacje zajęć), jak i wspomagania rozwoju naukowego kadry. Ten drugi proces – w opinii nauczycieli akademickich – ma charakter indywidualny. Odczuwają oni jednak wsparcie, także poprzez zmniejszenie obowiązków dydaktycznych i organizacyjnych.

Raz w semestrze przeprowadzane jest badanie ankietowe, w którym studenci mogą ocenić pięciu nauczycieli akademickich, stosowane metody kształcenia oraz metody weryfikacji efektów kształcenia. Wyniki ankietyzacji nie są przekazywane studentom do wiadomości. Podczas spotkania z ZO studenci poinformowali o braku przypadku, w którym nauczyciel akademicki nie spełniał ich oczekiwań. W opinii ZO stosowana ankieta jest wystarczająca do badania opinii studentów. Opinia ta jest potwierdzana przez studentów. Wyniki ankiet są poddawane pod dyskusję podczas posiedzenia Rady Wydziału. Jednostka prowadząca wizytowany kierunek przedstawiła przykład zmian dokonanych na podstawie sugestii w ankietach. Studenci mieli problem z osiąganiem zakładanych efektów kształcenia z przedmiotu matematyka. Protokoły posesyjne wskazywały na bardzo niski odsetek studentów, którzy zaliczają przedmiot. Na podstawie analizy ankiet i protokołów jednostka wyciągnęła wnioski, dokonała zmiany nauczyciela i dostosowała charakter przedmiotu matematyka do obszaru ekonomii. Wynikiem dokonanych zmian była znacząca poprawa statystyk zdawalności i zadowolenia studentów z przedmiotu matematyka.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Liczba, struktura kwalifikacji dydaktycznych i dorobku naukowego pracowników naukowo-dydaktycznych stanowiących minimum kadrowe oraz pozostałych nauczycieli akademickich w tej grupie jest zgodna z efektami i treściami kształcenia na ocenianym kierunku, gdyż wymagania dotyczące statusu akademickiego są spełnione, a dorobek naukowy kadry mieści się w obszarach, dziedzinach i dyscyplinach, w których określone zostały efekty kształcenia dla ocenianego kierunku. Także zakres i specyfika doświadczenia zawodowego oraz kompetencje dydaktyczne kadry prowadzącej zajęcia na ocenianym kierunku zarówno zaliczonych do minimum kadrowego, jak i pozostałych zapewniają możliwość osiągnięcia przez studentów założonych efektów kształcenia w zakresie umiejętności. Metody dydaktyczne stosowane przez nauczycieli akademickich ocenianego kierunku nacechowane są związkami z praktyką gospodarczą. Kompetencje merytoryczne i dydaktyczne kadry, jak wskazano wyżej, są wysokie. Obsada zajęć jest prawidłowa.

Nie ma jednak rozwiązań systemowych, jeśli chodzi o rozwój naukowy i pozyskiwanie tą drogą własnej kadry, choć stosowane są w pewnym zakresie mechanizmy sprzyjające

podnoszeniu kwalifikacji naukowych młodych pracowników. Istotnym elementem polityki kadrowej jest bieżąca wieloaspektowa ocena jakości kadry uwzględniająca osiągnięcia dydaktyczne.

Kadra nauczycielska na wizytowanym kierunku posiada szerokie doświadczenie praktyczne, jak i osiągnięcia naukowe. Jednostka zapewnia studentom możliwość oceny nauczycieli akademickich raz w semestrze. Wyniki ankiet nie są podawane studentom do wiadomości.

Zalecenia

- W polityce kadrowej WSGiZ nie zostały, jak dotąd, wypracowane systemowe rozwiązania nastawione na rozwój praktycznych kompetencji zawodowych własnej kadry naukowo-dydaktycznej, choć stosowane były w pewnym zakresie mechanizmy sprzyjające podnoszeniu kwalifikacji naukowych młodych pracowników. Biorąc pod uwagę wymogi ustawowe związane z podstawowym miejscem pracy, które wchodzi w życie z dniem 1 października 2017, Uczelnia powinna zapewnić skuteczny system polityki kadrowej w zakresie pozyskiwania i rozwoju własnej kadry naukowo-dydaktycznej. Jest to tym bardziej ważne, gdyż dla 3/5 nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe Uczelnia jest dodatkowym miejscem pracy.
- Zaleca się ponadto przekazywanie studentom zbiorczych wyników ankiet. Informacja zwrotna z wypełnionej ankiety utwierdza studentów w potrzebie rzetelnego wypełniania ankiet.

Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Uczelnia jak dotąd nie posiada sformalizowanego ciała doradczego takiego jak rada interesariuszy zewnętrznych czy rada biznesu. Prowadzi jednak stałą i aktywną współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym o zasięgu regionalnym. Do podmiotów ściśle współpracujących z uczelnią należą zarówno samorządy, szkoły, banki, małe, średnie i duże przedsiębiorstwa, a także instytucje otoczenia biznesu. Kluczowymi partnerami, z którymi podpisane są porozumienia o współpracy są: Urząd Miasta Mielca, Urząd Gminy Padew Narodowa, Urząd Gminy Czermin, Mielecka Agencja Rozwoju Regionalnego (zarządca Specjalnej Strefy Ekonomicznej EURO-PARK MIELEC), Powiatowy Urząd Pracy w Mielcu, Zespół Szkół Ekonomicznych i Zespół Szkół Technicznych w Mielcu, Polskie Zakłady Lotnicze Sp. z o.o., Kirchhoff Automotive, Dobrowolscy Sp. z o.o. Zakłady Mięsne, Kancelaria Prawno-Finansowa Maria Sukiennik, Kancelaria Adwokacka Władysław Bieniek, Rado Sp. z o.o., Raiffeisen Bank, Biuro Informacji Kredytowej S.A., Polskie Towarzystwo Ekonomiczne.

Osoby będące reprezentantami wyżej wymienionych firm, które były obecne na spotkaniu z ZO to w dużej mierze absolwenci tej uczelni. Wypowiadali się oni bardzo pozytywnie na temat realizowanego programu studiów oraz osiąganych przez absolwentów efektów kształcenia. Uczelnia ma podpisane porozumienia lub listy intencyjne ze wszystkimi wyżej wymienionymi podmiotami. Porozumienia te dotyczą zarówno współpracy w zakresie organizacji praktyk dla

studentów, kierowania pracowników na studia jak i prowadzenia wykładów na studiach przez praktyków reprezentujących partnerów.

Interesariusze zewnętrzni nie opiniują programów studiów i efektów kształcenia ale na podkreślenie zasługuje fakt, iż zgodnie z ich wskazówkami wynikającymi z zapotrzebowania rynku pracy wprowadzono taki przedmiot jak *lean management*, który prowadzi praktyk z dużym doświadczeniem.

Pracodawcy na spotkaniu podczas wizytacji deklarowali chęć zatrudnienia absolwentów akredytowanej jednostki. Podkreślali, że systematycznie kierują swoich pracowników na studia do tej jednostki. Interesariusze zewnętrzni wskazywali w trakcie wizytacji, że interesuje ich jeszcze szersza współpraca w zakresie organizacji praktyk, a poszczególne instytucje współpracujące z jednostką są w stanie zagwarantować dalsze miejsca do realizacji praktyk. Świadczy to o znaczącym potencjale jednostki do prowadzenia akredytowanego kierunku właśnie o profilu praktycznym, który warto konsekwentnie rozwijać. Zastępca Dyrektora Powiatowego rzędu Pracy w Mielcu podczas spotkania z interesariuszami zewnętrznymi przedstawiła statystyki dotyczące absolwentów uczelni, z których wynika, że jeżeli już zasilą oni szeregi bezrobotnych, to na krótko bowiem zdobywają oni szybko pracę.

Tematyka prac licencjackich przeważnie związana jest z pracą studentów i często pisana pod potrzeby pracodawców. Interesariusze zewnętrzni potwierdzili zasadność wyboru tematów prac licencjackich oraz ich przydatność dla instytucji, które reprezentowali.

Uczelnia organizuje, we współpracy z interesariuszami zewnętrznymi, dla studentów wykłady otwarte i konferencje tematyczne, które mają na celu przekazanie przez praktyków dodatkowej wiedzy związanej z nauczaniem kierunkiem.

Reasumując akredytowany kierunek zadawalająco współpracuje z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia na wizytowanym kierunku studiów o profilu praktycznym nie jest w pełni skuteczna. Środowisko społeczno-gospodarcze nie opiniuje programu studiów i efektów kształcenia. Uczelnia posiada jednak silne powiązania z otoczeniem społeczno-gospodarczym, którego przedstawiciele są w dużej mierze absolwentami wizytowanego kierunku. Większość studentów kontynuuje studia na Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie (porozumienie o współpracy pomiędzy akredytowaną jednostką a UE w Krakowie).

Dobre praktyki

Nie wystąpiły.

Zalecenia

- Monitorowanie i doskonalenie programu kształcenia i warunków jego realizacji w szczególności pod kątem postępu w zakresach działalności zawodowej związanych z kierunkiem studiów, zmieniających się potrzeb otoczenia, w tym rynku pracy, wyników

badania losów absolwentów, w tym informacji zwrotnej o przydatności osiągniętych efektów kształcenia na rynku pracy.

- Powołanie ciała doradczego, takiego jak rada interesariuszy zewnętrznych, w skład którego weszliby przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego. W ramach swojej działalności, dzięki cyklicznym spotkaniom, interesariusze zewnętrzni opiniowaliby program studiów i efekty kształcenia zgodnie z aktualnymi potrzebami rynku pracy.

Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Z realizacji misji Uczelni wyrażającej się w a się w jej celach strategicznych wynika, że kształcenie w Jednostce podporządkowane jest głównie potrzebom lokalnego rynku pracy. W strategicznych obszarach odnoszących się do dydaktyki wskazuje się jednak na intensyfikację współpracy naukowo-dydaktyczno-badawczej z ośrodkami krajowymi i zagranicznymi oraz na wsparcie kształcenia programami unijnymi.

Z analizy przeprowadzonej przez Zespół Oceniający nie wynika jednak, aby rozpoczęta na początku poprzedniego dziesięciolecia współpraca z uczelniami zagranicznymi istotnie intensyfikowała skalę mobilności międzynarodowej studentów i nauczycieli akademickich, a tym samym wpływała na umiejdzynarodowienie procesu kształcenia. W wizytowanej Jednostce nie są prowadzone zajęcia w językach obcych (poza lektoratami).

Uczelnia na początku poprzedniej dekady podpisała porozumienie o współpracy z Wydziałem Ekonomiki i Marketingu Politechniki Lwowskiej oraz z Ecole de Gestion et de Commerce w Awinionie. Dzięki porozumieniu z tą uczelnią WSGiZ praktycznie mogła współpracować z całą siecią francuskich wyższych uczelni zawodowych. W poprzedniej dekadzie Rektor WSGiZ reprezentował także Uczelnię w polsko-ukraińskim forum biznesowym w Munkaczewie na Ukrainie.

Współpraca z tymi uczelniami była w tamtym okresie efektywna. W ramach pierwszej umowy m.in. wspólnie zorganizowano w 2001 roku międzynarodową konferencję naukową nt. „Strategiczne kierunki współpracy polsko – ukraińskiej. Wyzwania i szanse dla małych i średnich przedsiębiorstw”, także inne konferencje (2002), których problematyka przedstawiona została w książce pokonferencyjnej. W ramach indywidualnych wizyt nauczycieli akademickich WSGiZ zapraszała profesorów lwowskiej uczelni na wykłady. Porozumienie o współpracy z Politechniką Lwowską jest nadal aktualne chociaż intensywność współpracy znacznie zmalała w ostatnich latach.

W ramach drugiej umowy studenci WSGiZ oraz nauczyciele akademicy (40 osób) wyjeżdżali dwukrotnie do uczelni francuskiej. Podczas tego pobytu prowadzone były wykłady dla studentów polskich i francuskich w języku angielskim oraz miały miejsce wizyty studialne w różnych przedsiębiorstwach i instytucjach. Również dwukrotnie studenci z EGC w Awinionie gościli w murach WSGiZ i UEK w Krakowie. Umowa ta jest nadal aktualna, lecz (jak to wskazuje się w Raporcie Samooceny) nie są kontynuowane wyjazdy z uwagi na brak odpowiednich środków finansowych Uczelni, ale także chętnych studentów.

Komisja Europejska nadała WSGiZ w Mielcu Kartę Erasmusa, uprawniającą do ubiegania się o dofinansowanie wymiany studentów i pracowników naukowych z uczelniami krajów Unii Europejskiej. Uczelnia nie podpisała jednak w ramach Erasmusa żadnych umów z uczelniami europejskimi.

W ostatnich latach współpraca międzynarodowa Uczelni realizowana jest wyłącznie na bazie indywidualnych kontaktów kadry akademickiej, powstałych głównie w uczelniach, które są jej podstawowym miejscem pracy. Przykładowo, dzięki kontaktom Rektora WSGiZ, który jest od wielu lat koordynatorem współpracy naukowej między Uniwersytetem Ekonomicznym w Krakowie a Uniwersytetem Ekonomicznym w Bratysławie, Uczelnia podjęła współpracę z Wydziałem Gospodarki Narodowej UE w Bratysławie. Efektem tej współpracy była w 2015 roku wizyta Dziekana tego wydziału w WSGiZ w Wydziale Zamiejscowym w Mielcu, który wygłosił cykl wykładów w języku angielskim i słowackim na temat rozwoju społeczno-ekonomicznego Słowacji w warunkach integracji europejskiej oraz oceny wejścia Słowacji do strefy euro. Ponadto pracownicy WSGiZ uczestniczyli w organizowanych konferencjach naukowych polsko-słowackich w Krakowie i Bratysławie, co owocowało publikacją artykułów w języku polskim i angielskim w wydawnictwach tych uczelni.

Incydentalny charakter miały wyjazdy studyjne młodych pracowników nauki. Jeden do Centro de Innovacion y Transferencia de Andalucia, CITAndalucia (w Maladze), związany z realizacją projektu badawczego dotyczącego funkcjonowania systemów innowacyjnych w gospodarce (uczestnictwo w specjalistycznym szkoleniu: Management on Technology Transfer). Dwa następne (w 2014 i 2015) były wyjazdami doktoranta (lektora języka angielskiego) do Uniwersytetu Rzymskiego "La Sapienza" w celu zebrania materiałów do pracy doktorskiej oraz uczestnictwa w seminariach, podczas których wygłaszał referaty związane z problematyką jego pracy doktorskiej.

Na wizytowanym kierunku studentom oferowana jest możliwość nauki języka angielskiego, francuskiego, rosyjskiego lub niemieckiego do wyboru. W praktyce, z powodu niewystarczającej liczby chętnych studentów otwierane są tylko grupy języka angielskiego. Student może wybrać poziom kształcenia języka obcego. Poziom zajęć z języka obcego jest dostosowanych do posiadanych umiejętności. Jednostka nie oferuje studentom przedmiotów prowadzonych w języku obcym. Studenci podczas spotkania z ZO wyrazili chęci udziału w wymianach międzynarodowych. Jednostka nie umożliwia jednak studentom wyjazdów na stypendia i wymiany międzynarodowe. Na wizytowanym kierunku nie organizuje się międzynarodowych konferencji.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Przedstawiona wyżej charakterystyka umiędzynarodowienia procesu kształcenia na wizytowanym kierunku wskazuje, że pewien potencjał w tym zakresie Uczelnia posiada (zawarte umowy i porozumienia, Karta Erasmusa), ale ten obszar działalności dydaktycznej wymaga istotnej intensyfikacji. Już w Raporcie Zespołu oceniającego Uczelnię w 2011 wskazywano na brak współpracy zagranicznej i międzynarodowej wymiany studentów. Jednak do tej pory w tej dziedzinie nie odnotowano istotnej poprawy. Warunkiem podstawowym jest prowadzenie przynajmniej wybranych zajęć w językach obcych, co ułatwi studentom mobilność międzynarodową, a tym samym lepiej będą oni identyfikować swoje potrzeby edukacyjne. Szczególne znaczenie ma przy tym rozwinięcie współpracy w ramach programu Erasmus+. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia oznacza także możliwości pozyskania studentów obcokrajowców, co dla rozwoju kierunku wydają się być bardzo ważne biorąc pod uwagę kurczące się możliwości pozyskiwania studentów z rynku lokalnego.

Zajęcia z języka obcego są dostosowane do potrzeb. Studenci, pomimo zgłaszanego zainteresowania, nie mają jednak możliwości wyjazdów zagranicznych. Jednostka prowadząca kierunek nie organizuje międzynarodowych konferencji. W ofercie kształcenia nie ma przedmiotów prowadzonych w języku obcym.

Zalecenia

Wśród zaleceń należy wskazać przede wszystkim następujące: prowadzenie zajęć w językach obcych, rozwinięcie współpracy międzynarodowej przy wykorzystaniu Karty Erasmusa oraz rozważenie możliwości pozyskania studentów obcokrajowców, w szczególności z krajów ościennych – Ukrainy oraz Słowacji. W szczególności:

- Zaleca się rozszerzenie programu kształcenia o możliwość wyboru przez studenta przedmiotów prowadzonych w języku obcym.
- Zaleca się nawiązanie współpracy z zagranicznymi ośrodkami akademickimi w celu umożliwienia studentom wyjazdów na międzynarodowe wymiany i stypendia.

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia

7.1. Infrastruktura dydaktyczna oraz wykorzystywana w praktycznym przygotowaniu zawodowym

7.2. Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne

7.3. Rozwój i doskonalenie infrastruktury

Baza dydaktyczna Jednostki jest w pełni dostosowana do potrzeb realizacji zakładanych efektów kształcenia na ocenianym kierunku. Są to wyposażone w sprzęt audiowizualny dwie sale wykładowe po 90 miejsc każda, dydaktyczne posiadające 30-40 miejsc, sala seminaryjna, pracownia językowa oraz laboratorium komputerowe o 18 stanowiskach, w którym studenci mogą korzystać z Internetu w czasie wolnym od zajęć.

Pracownia informatyczna (komputerowa) posiada dostęp do Internetu poprzez sieć lokalną (łącze w technologii ADSL o przepustowości 4096 Mbit/s). Na obszarze uczelni działa bezprzewodowa sieć lokalna, z wolnym dostępem dla wszystkich pracowników i studentów Uczelni. Ponadto, w czytelni biblioteki są 4 stanowiska komputerowe z bezprzewodowym dostępem do Internetu. Wszystkie wymienione wyżej pomieszczenia dydaktyczne znajdują się w Zespole Szkół Ekonomicznych im. bł. ks. Romana Sitki w Mielcu. Na mocy porozumienia i współpracy z Zespołem Szkół Ekonomicznych, zgodnie z umową zawartą dniem 16 lipca 2012 roku, Uczelnia posiada własne sale administracyjno-dydaktyczne, jak również korzysta z klaso-pracowni szkolnych. Jak napisano w Raporcie samooceny, partnerstwo w zakresie wspólnych pomieszczeń dydaktycznych jest bardzo dobrze odbierane nie tylko przez władze lokalne i samorządowe, ale przede wszystkim przez samych studentów, którzy często są absolwentami Zespołu Szkół Ekonomicznych.

Infrastruktura wykorzystywana w praktycznym przygotowaniu zawodowym, to przede wszystkim infrastruktura instytucji, w których studenci odbywają praktyki zawodowe. Są to głównie instytucje lokalnego środowiska gospodarczego oraz samorządowe, których pracownicy - jako praktycy gospodarczy - prowadzą jednocześnie zajęcia na ocenianym

kierunku, co zapewnia właściwy wybór tej infrastruktury dla kształcenia w zakresie umiejętności wskazanych w efektach kształcenia.

W procesie kształcenia zawodowego wykorzystywana jest także sala językowa oraz pracownia komputerowa. W tej ostatniej obok standardowych pakietów znajduje się także pakiet *Statistica* oraz oprogramowanie komputerowe do potrzeb praktyki gospodarczej w zakresie rachunkowości – INSERT, SKP, RESET, *Symfonia*.

Jednostka prowadząca wizytowany kierunek posiada dostosowaną infrastrukturę dydaktyczną do obecnej liczby studentów. Sale dydaktyczne są wyposażone w rzutniki multimedialne, wystarczającą liczbę krzeseł oraz są odpowiednio wentylowane. Na terenie jednostki jest dostęp do bezprzewodowego Internetu. Sale komputerowe są wyposażone w specjalistyczne oprogramowanie takie jak *Platnik*, *SKP* oraz *Rewizor i Gratyfikant*. Studenci z niepełnosprawnościami nie mają zapewnionego odpowiedniego wsparcia w zakresie dostosowania infrastruktury. Brak windy, brak specjalnych podjazdów, brak łazików umożliwiających wjazd osobom na wózku inwalidzkim po schodach uniemożliwia podjęcie studiów osobom z niepełnosprawnościami ruchu.

W bibliotece uczelnianej Wyższej Szkoły Gospodarki i Zarządzania w Mielcu jest ogółem 1473 woluminów. W czytelnicy znajduje się 19 miejsc w tym 4 z dostępem do Internetu. Studenci studiujący na Wydziale Ekonomii w Mielcu, obok biblioteki i czytelnicy uczelnianej, mogą także korzystać na ogólnych zasadach z zasobów Wojewódzkiej Biblioteki i czytelnicy, Miejskiej Biblioteki Pedagogicznej w Mielcu, które również posiadają zbiory z zakresu ekonomii, zarządzania, prawa i pokrewnych dyscyplin naukowych.

Studenci korzystają także z zasobów bibliotecznych portalu biblioteka Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, Podkarpackiej Biblioteki Cyfrowej, Urzędu Publikacji Unii Europejskiej, Biblioteki Narodowej, Biblioteki Europejskiej, Biblioteki Cyfrowej. Adresy internetowe tych bibliotek są wydrukowane i umieszczone do publicznej wiadomości dla studentów oraz znajdują się na stronie Uczelni w zakładce Biblioteka.

Zespół oceniający porównał literaturę podstawową w wybranych losowo sylabusach przedmiotów (m.in. mikroekonomia, finanse publiczne, rachunkowość zarządcza, techniki negocjacji) z pozycjami w Bibliotece uczelnianej. Stwierdzono, że literatura ta była w Bibliotece, w stosunkowo niedużej jednak liczbie sztuk - od 11 (tylko jedna pozycja) do 1 (cztery pozycje).

W Bibliotece uczelnianej na dzień 31.12.2016 roku zapisanych było około 280 studentów. Odnotowano przy tym 980 odwiedzin i 812 wypożyczeń.

W opinii ZO godziny otwarcia biblioteki są dostosowane do potrzeb studentów. Literatura polecana przez nauczycieli akademickich w sylabusach przedmiotowych jest dostępna w bibliotece. Dzięki współpracy jednostki z innymi bibliotekami studenci wizytowanego kierunku mają możliwość korzystania z zasobów bogato wyposażonej biblioteki Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie oraz Federacji Bibliotek Cyfrowych . W pomieszczeniu biblioteki znajdują się cztery stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu oraz 15 miejsc dla studentów do nauki lub pracy w grupach. Biblioteka nie jest dostosowana do osób z niepełnosprawnościami.

Jak wskazuje się w Raporcie samooceny, Uczelnia dobrze wkomponowuje się w strategię powiatu mieleckiego, jak i miasta. Otwiera to możliwości pozyskania środków na rozwój infrastruktury Uczelni. W partnerstwie z Zespołem Szkół Ekonomicznych w Mielcu planowane

jest zagospodarowanie dalszych niewykorzystywanych pomieszczeń użytkowanego budynku dla celów edukacyjnych studentów i uczniów ZSE.

Dostosowywane będzie wykorzystywane w procesie dydaktycznym oprogramowanie komputerowe do potrzeb praktyki gospodarczej. W miarę możliwości finansowych rozwijane jest zaplecze biblioteczne, w dużej mierze w oparciu o darowizny pracowników naukowych Uczelni.

Stan bazy dydaktycznej jest regularnie monitorowany przez władze Uczelni. Wyposażenie podlega regularnym naprawom, a w przypadku poważnych uszkodzeń – wymianie.

W badaniu ankietowym realizowanym przez jednostkę prowadzącą kierunek dwa razy do roku studenci mogą wyrazić opinie w zakresie dostosowania infrastruktury do ich potrzeb. Wyniki ankiet są poddawane analizie podczas posiedzenia Rady Wydziału. Podczas spotkania z ZO studenci podali przykład, w którym na ich prośbę o zakup nowych rzutników multimedialnych jednostka bardzo szybko zrealizowała wymianę rzutników.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Baza dydaktyczna oraz infrastruktura wykorzystywana do celów kształcenia zawodowego jest dostosowana do potrzeb wynikających z procesu kształcenia na ocenianym kierunku. Jednostka prowadząca wizytowany kierunek posiada dostosowaną infrastrukturę do liczby studentów studiujących na kierunku. Infrastruktura nie jest jednak w żaden sposób dostosowana do osób z niepełnosprawnościami. W szczególności, słabą stroną wydziału jest brak udogodnień dla osób niepełnosprawnych, w tym windy. Szkoła dysponuje dostateczną ilością dobrze wyposażonych sal wykładowych, ćwiczeniowych oraz seminaryjnych. W laboratorium komputerowym znajduje się oprogramowanie adekwatne do potrzeb kształcenia zawodowego. Zasoby biblioteczne z zakresu ocenianego kierunku nie budzą zastrzeżeń. Biblioteka posiada odpowiednie zasoby pozwalające na uzyskanie deklarowanych efektów kształcenia. Ponadto, umożliwia studentom korzystanie z zasobów innych bibliotek. Jednostka bada zadowolenie studentów z oferowanej infrastruktury i reaguje na potrzeby jej dostosowania.

Zalecenia

- Należy w ramach procesu doskonalenia infrastruktury lepiej uwzględnić potrzeby osób niepełnosprawnych, w szczególności niepełnosprawnych ruchowo, na co wskazywano już w Raplocie Zespołu oceniającego Uczelnię w 2011 roku. Jednak do tej pory w tej dziedzinie nie nastąpił satysfakcjonujący postęp.
- Zaleca się w szczególności dostosowanie infrastruktury, w tym biblioteki do osób z niepełnosprawnościami.

Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia

8.1. Skuteczność systemu opieki i wspierania oraz motywowania studentów do osiągnięcia efektów kształcenia

8.2. Rozwój i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów

Na wizytowanym kierunku nie działa żadne koło naukowe. Członkowie Samorządu włączeni są i czynnie biorą udział w komisjach stypendialnych. Celem integracji społeczności akademickiej kierunku ekonomia samorząd studencki dwa razy do roku organizuje bal, w którym biorą udział studenci oraz pracownicy jednostki. Samorząd studencki na swoje inicjatywy otrzymuje adekwatne wsparcie finansowe.

Z racji wysokiego wskaźnika zatrudnienia studentów, jednostka zrezygnowała z prowadzenia Biura karier. Jednostka organizuje spotkania dla studentów z urzędem pracy, na których przedstawiane są informacje z zakresu prowadzenia własnej działalności gospodarczej oraz na temat staży i praktyk. W opinii ZO administracja działa wzorcowo. Opinie te podzielają studenci. Osoby odpowiedzialne za obsługę administracyjną studentów są kompetentne i życzliwe. Studenci wizytowanego kierunku wiedza w jaki sposób złożyć skargę.

Podczas spotkania z ZO studenci poinformowali, że sytuacje, w których potrzebne jest złożenie skargi, nie zdarzyły się im w przeszłości. W ich opinii sytuacje problematyczne lepiej rozwiązuje się poprzez kontakt bezpośredni z nauczycielem lub dziekanem. System przyznawania stypendiów jest dla studentów zrozumiały i działa sprawnie. Podczas spotkania organizacyjnego na I semestrze studiów dziekan przedstawia studentom kryteria ubiegania się o stypendia, potrzebne dokumenty oraz rodzaje stypendiów.

W przypadku, gdy student potrzebuje pomocy w poszukiwaniu miejsca praktyk udzielane jest mu odpowiednie wsparcie. W przypadku osób z niepełnosprawnościami jednostka umożliwia odbycie praktyk w swoim dziale administracji. W formularzu rekrutacyjnym kandydaci proszeni są o wskazanie ewentualnego stopnia niepełnosprawności. Po weryfikacji wniosków rekrutacyjnych osoba odpowiedzialna za wsparcie osób z niepełnosprawnościami wysyła do kandydatów, którzy wskazali stopień niepełnosprawności w formularzu zakres możliwej pomocy. W przypadku, gdy student wyrazi potrzebę dodatkowego wyjaśnienia przez nauczyciela treści wykładanych na danym przedmiocie nauczyciele akademicki chętnie zostają po zajęciach dydaktycznych, aby wyjaśnić studentowi niezrozumiałe zagadnienia. Nauczyciele akademicki podają studentom do wiadomości daty i godziny konsultacji, oraz jeżeli zaistnieje potrzeba ze strony studenta, ustalają dodatkowe godziny konsultacji.

Materiały dydaktyczne wykorzystywane na zajęciach dydaktycznych są przekazywane przez nauczycieli akademickich przedstawicielom grup i dalej udostępniane przez nich do wszystkich studentów.

Władze jednostki reagują na bieżąco na zgłaszane potrzeby studentów np. w celu wsparcia studentów w osiągnięciu założonych efektów kształcenia z przedmiotu matematyka nauczyciel, który obecnie prowadzi zajęcia organizuje studentom bezpłatne zajęcia dodatkowe, na których studenci mogą uzupełnić swoją wiedzę. Samorząd studencki wyraził pozytywne opinie nt. wsparcia jakie otrzymuje np. w ostatnim okresie, na wcześniejszą prośbę, samorząd otrzymał pokój, w którym może pracować. Jednostka prowadząca kierunek nie bada zadowolenia studentów z odbytych praktyk zawodowych.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Studenci wizytowanego kierunku wyrażają pozytywne opinie na temat motywowania ich do osiągania efektów kształcenia. Indywidualne podejście do studenta oraz duża wiedza teoretyczna i praktyczna nauczycieli akademickich wspiera studentów w osiąganiu lepszych wyników. Zasady zaliczania praktyk są znane studentom. W razie potrzeby studenci otrzymują odpowiednie wsparcie w poszukiwaniu miejsca odbycia praktyki zawodowej. Jednostka dostrzega potrzeby studentów i w zakresie swoich możliwości stara się je spełniać na bieżąco.

Zalecenia

- Wartościowym działaniem na wizytowanym kierunku byłoby powołanie koła, w którym studenci mogliby rozwijać swoje zainteresowania z zakresu ekonomii, rachunkowości, finansów czy zarządzania. Studentów można również motywować do aktywności z zakresu organizacji szkoleń, spotkań z przedstawicielami biznesu czy praktykami z danej dziedziny. Aktywność w takim zakresie dodatkowo rozwija u studentów umiejętności miękkie wymagane na rynku pracy.

5. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny

Zalecenie	Charakterystyka działań doskonalących oraz ocena ich skuteczności
Weryfikacja przez Władze Dziekańskie tematów prac dyplomowych po 4 semestrze studiów.	Zalecenie w dużym stopniu zostało zrealizowane, ponieważ zdecydowana większość tematów prac licencjackich jest zgodna z efektami kształcenia kierunku ekonomia.
Godzinowy wymiar seminariów dyplomowych nie był realizowany w praktyce. Uczelnia powinna była w trybie pilnym zmienić harmonogram seminariów tak, aby studenci mogli zrealizować przewidzianą w planie liczbę godzin.	W harmonogramie zajęć nie są ujęte seminaria, natomiast zajęcia odbywają się w określonych, ogłaszanych terminach. Wymiar godzinowy seminariów nie budzi zastrzeżeń.
Za konieczną uznano poprawę w zakresie zapewnienia spójności celów kształcenia i deklarowanych kompetencji absolwenta z programem studiów. Jedynie w odniesieniu do jednej specjalności "Ekonomika i zarządzanie produkcją" deklarowane przez Uczelnię efekty kształcenia były zgodne z programem studiów. W przypadku pozostałych specjalności ich programy nie gwarantowały w pełni uzyskania wiedzy i umiejętności opisanych w sylwetce absolwenta.	Programy poszczególnych specjalności (z zastrzeżeniami opisanymi w raporcie) są zasadniczo zgodne z efektami kształcenia na kierunku ekonomia.
Jakość ocenianych prac dyplomowych uznano za niską. Tematyka prac nie odpowiadała specjalnościom. Cel pracy nie był dokładnie określony. Stwierdzono brak wyraźnego wkładu pracy studenta. W wielu przypadkach bibliografię uznano za niewystarczającą. Stwierdzono zdecydowanie zawyżone oceny.	Jakość prac dyplomowych uległa poprawie. Tematyka prac jest zasadniczo zgodna ze specjalnością chociaż nadal zdarzają się wyjątki. W pracach określone zostały ich cele oraz wkład pracy autorów. Zawyżanie ocen nadal występuje w niektórych pracach.
Warunki minimum kadrowego były spełnione, ale zwrócono uwagę na brak nauczycieli akademickich z dorobkiem z makroekonomii.	Dorobek naukowy kadry jest adekwatny do założonych efektów kształcenia
Zwrócono uwagę na bardzo powolny proces	Zauważa się pewien postęp w procesie awansów

awansów naukowych.	młodych pracowników naukowych
Zwrócono uwagę na bardzo małą liczbę nauczycieli akademickich, dla których Uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy.	Jest pewna poprawa. Poprzednio udział pracowników mających podstawowe miejsce pracy wynosił 1/6, obecnie 2/5.
Zwrócono uwagę na brak udziału w dydaktyce nauczycieli zagranicznych.	Poza wykładami gościnnymi nadal brak jest nauczycieli z zagranicznych ośrodków
Zwrócono uwagę na brak współpracy zagranicznej i międzynarodowej wymiany studentów.	Jednostka w dalszym ciągu nie zapewnia studentom możliwości wyjazdów na wymiany międzynarodowe. W związku z tym współpraca międzynarodowa nadal wymaga intensyfikacji
Zwrócono uwagę na zbyt małą dostępność nauczycieli w czasie konsultacji i procesie dyplomowania.	Zwiększono dostępność nauczycieli akademickich w ramach konsultacji i w procesie dyplomowania m.in. poprzez zwiększonych dyżurów w semestrze i częstszych spotkań ze studentami oraz dodatkowych konsultacji np. z przedmiotu Matematyka (ćwiczenia). Studenci wyrażają pozytywne opinie nt. dostępności nauczycieli akademickich oraz procesu dyplomowania.
Infrastruktura Jednostki nie była przystosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych.	Infrastruktura jednostki w dalszym ciągu jest niedostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnościami.
Sale nie były wyposażone w urządzenia multimedialne, podkreślono również brak pracowni do nauki języków obcych.	Jednostka wyposażyla sale dydaktyczne w rzutniki multimedialne oraz posiada pracownię językową.
Zasoby biblioteki i czytelnia uznano za wystarczające do potrzeb dydaktyki, ale podkreślono brak prenumeraty czasopism ekonomicznych (poza <i>Ekonomistą</i>).	Zasoby biblioteki stacjonarne i elektroniczne są wystarczające
Skład Senatu Uczelni nie był zgodny z §16 Statutu Uczelni oraz z przepisami art. 61 ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym, bowiem udział przedstawicieli studentów był mniejszy niż wymagane 20%.	Zwiększono liczbę przedstawicieli studentów do wymaganych 20%.